

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. F. Felicis Potestatis Panormitani Ordinis Minorum S.
Francisci de Observantia ... Examen Ecclesiasticum**

Potesta, Felice

Coloniæ, 1712

Cap. IV. De Pœnitentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40060

...muna contingat ipsum mori absq; gra-
...hujus Sacramenti. Jord. *ibid.* n. 46. 47. &
...Coron. *lib. sap.* n. 42. & quod in articulo
...posunt ita confirmari, ne dum a-
...sed etiam infantes; ac etiam perpetuo
...entes.]

3038 Imò conferri posse amentibus, ne
...hujus Sacramenti, quatenus sunt of-
...fensa Dei, & est ipsa contritio. Poenitentia Sa-
...cramentum, est Sacramentum reconciliatio-
...nis cum Deo ex peccatis commissis post bap-
...tismum, virtute clavium seu absolutionis; sacra-
...mentalis.

3039 Suficiens debet esse in gratia,
...poni solum per contritionem puta-
...militem die de Ministro conferente.

3040 Patrinus, unius tantum esse debet, ex
...vires, de consecr. *dist.* 4. & Trid. *sess.* 14. c. 2.
...baptismo concessit unum & unam,
...praxis. Clericatus *cit.* n. 30. v. à nu.
...13.

3041 Effectus hujus Sacramenti sunt. 1.
...gratiae habitualis. 2. Character,
...miles intra militiam Christi,
...cum robore propugnandam; juxta
...Melchiodis, ex Trid. *In baptismo re-*
...ad vitam, post baptismum confir-
...ad pagnam. 3. Est cognatio spiritua-
...in matr. *vide* n. 3004.

3042 *Forma* in 4. d. 2. q. 1. *lit. C. dist.* 7. q. 1. *lit. A.*
...*lit. A. dist.* 42. q. 1. *lit. K. Ma-*
...*theolog. mor. dist.* 17. q. 5. Joan. la
...*Leand. de Sacram. ar.* 3. Tamb.
...*Balenb. lib. 6. c. 2.* Clericatus *cap.*
...blando.

DE EUCHARISTIA.

3043 *Ute actum est in 3. tom. à n. 187. &*
...*à n. 2914.*

CAPUT IV.

DE POENITENTIA.

3044 *Poenitentia Christiana dicitur se-*
...*cunda tabula post naufragium, in-*
...*ad baptismum, qui dicitur prima ta-*

...bula ad inveniendam salutem post commu-
...naufragium per peccatum originale: Poen-
...tentia vero est secunda tabula ad inveni-
...salutem post naufragium particulare
...per peccatū mortale post baptismum com-
...missum.

3034 Est duplex: Virtus, & Sacramen-
...tum. Poenitentia virtus, est virtus, qua dole-
...mus de peccatis commissis, quatenus sunt of-
...fensa Dei, & est ipsa contritio. Poenitentia Sa-
...cramentum, est Sacramentum reconciliatio-
...nis cum Deo ex peccatis commissis post bap-
...tismum, virtute clavium seu absolutionis; sacra-
...mentalis.

3035 Est Sacramentum necessarium ne-
...cessitate mediæ, & præcepti, ex Trid. *sess.* 14. c.
...2. ita ut quis, postquam mortale commiserit,
...salvari non possit, nisi per Sacramentum Poen-
...itentiae in re, vel in voto, eliciendo actum
...contritionis: *v. prop.* 18. *ab Alex. VIII. damn.*

PARTES SACRAMENTI POENITENTIAE

3036 *S*unt materia, forma, & satisfactio;
...materia, & forma sunt partes es-
...senciales; satisfactio integralis.

MATERIA

3037 *E*st duplex, remota, & proxima:
...Remota est peccatum; & est et-
...iam duplex, necessaria, & sufficiens: *Necessa-*
...ria, est omne peccatum mortale post bap-
...tismum commissum, non jam ritè confessum,
...& absolutum: *Sufficiens*, est omne peccatum
...veniale, vel mortale, aliàs ritè confessum, &
...absolutum: *v. num.* 3048. *Materia proxima*,
...sunt tres actus poenitentis: *Cordis contritio: O-*
...*ris confessio: & Operis satisfactio.*

3038 Peccata dicuntur materia remota,
...1. Quia sunt materia, supra quam cadit do-
...lor, qui est materia proxima in ordine ad
...formam absolutionis, & Sacramentum. 2.
...Quia peccata sunt materia per formam ab-
...solutam.

LII 3 sola

olutionis & Sacramentum Pœnitentiæ remouend.

3039 Peccata ante baptismum commissa, nec possunt, nec debent esse materia Sacramenti Pœnitentiæ; quia spectant ad forum baptismi, ex *Trid. sess. 14. c. 1.* Commissa verò in instanti baptismi, sunt Sacramenti Pœnitentiæ materia; quia sunt peccata hominis baptizati.

3040 Peccata mortalia dubia, siue dubio positivo, siue negativo, de quo *in n. 19.* sunt necessario aperienda in confessione, Volpi *de panis. ref. 145. n. 3.* Diana *p. 3. tr. 4. ref. 107.* quia aliàs quis se exponeret periculo peccandi, & errandi circa integritatem confessionis; & ex *Trid. sess. 14. c. 5.* confitenda sunt peccata, quorum conscientiam habemus; de dubiis autem conscientiam dubiam habemus, adeoque ea confiteri debemus.

3041 Hinc 1. qui dubitat, an commiserit peccatum mortale, vel an commissum sit mortale, aut veniale, tenetur illud confiteri. 2. Qui scit se peccasse mortaliter, sed dubitat, an illud confessus sit, tenetur confiteri; quia constat de peccato, & de obligatione confitendi, & dubium est, an sit ei satisfactum: *v. n. 47.*

3042 Secus est dicendum de iudicio probabili; qui namque probabiliter iudicat, se non peccasse mortaliter, aut peccatum commissum iam confessum esse, non tenetur illud confiteri, licet aliquam formidinem de opposito habeat; sed potest sibi iudicio probabili prudenter acquiescere, juxta dicta *à n. 59.*

3043 Qui dubitat, an fecerit peccatum antea confessum ut certum, non tenetur iterum confiteri ut dubium, etiam si certò inueniat se non fecisse.

3044 Qui integrè confessus est peccatum, de quo dubitabat, an esset mortale, vel veniale, si postea inueniat esse mortale, non tenetur denuò illud confiteri; quia jam integrè suum

manifestavit peccatum, nec nova circumstantia explicanda occurrit. Nec est necessitas confessionis valorem, quod pariter determinatè peccatum confessum esse mortale, ut etiam de Confessario dicimus *infra de cas. ref.*

3045 Qui confessus est peccatum dubium si postea reperiat certò, aut prohibere non tenetur iterum illud ut certum, teri *Dian. p. 3. tr. 4. ref. 91.* quia peccatum explicandum, ut est in conscientia peccati dictum autem peccatum nunc est in conscientia pœnitentis, ut certum, quo pacto tenetur subiectum clauibus, sed ut dubium, *v. n. 27.* tenet partem negativam; quia non tenens fuit à tali peccato directè absolutus in conditione implicita. *Si est peccatum.*

3046 Leander verò *de panis. tr. 5. c. 1. n. 27.* tenet partem negativam; quia non tenens fuit à tali peccato directè absolutus in conditione implicita. *Si est peccatum.*

3047 Qui recordatur se peccasse mortaliter in genere, at non de peccato in specie, tenetur confiteri peccatum mortale in genere, quia est materia sufficiens, imò necessaria ad absolutionem. Quando postea ejus recordatur in specie, tenetur iterum in specie confiteri, quia tenetur confiteri speciem, & non peccatorum, quod non est factum in confessione prioris.

3048 Ex his materia necessaria, & sufficienti: *de n. 3037.* addi potest materia remota, nempe materia necessaria, siue sufficiens. Et sunt peccata mortalia, quae dicuntur materia necessaria, quia sunt materia necessaria aperienda; non sufficientia vero, quia sine additione materiae certae non tenentur ad absolutionem absolutam.

3049 In casu autem metaphisico, quis non haberet materiam certam peccati, quàm adderet, tunc posset dari absolutionem conditionata; quia consulitur talis pœnitentis, & simul vitatur irreuerentia Sacramenti, ut *in n. 3034.*

Qui mendacium in confessione dicit
mortaliter, peccat mortaliter: venialiter,
si circa venialia, aut circa ea, quæ confiteri
non tenetur: v. num. 2783.

Unde qui scienter dubia confitetur
peccatis, vel è contra, peccat mortaliter, nisi
certus se acculare, aut ita confitendum esse.

Item tenetur pœnitens Confessario
interroganti fateri alicujus peccati consuetu-
dinem, si quia Confessarius, cum exerceat mu-
nere pœnitentis, habet jus ad cognoscendam cau-
sam, & dispositionem pœnitentis ex circum-
stantiis ad providendum: vide prop. 58. ab In-
fallibili.

FORMA

Quint verba absolutionis: verba ad

valorem Sacramenti necessaria; &
sufficiencia sunt: *Absolvo te à peccatis tuis:*
sed tutius, *Mendo ver. Absolvere num.*
Abolvi queret; Ego. & in nomini Patris, &
Spiritus Sancti; extra casum necessi-
tatis peccatis mortaliter. Præces autem tam
quam post dictam formam adjunctæ, nec
essentius formæ essentiam spectant, nec
essentiam Sacramenti administrationem sunt
essentia, ex Trid. sess. 14. c. 3. v. num. 1026.

Valida est (quamvis illicita) forma,
si dicitur aliis verbis, quæ tamen sensum non
mutant formæ ordinariæ, nec actum judicii,

Remitto, vel condono peccata tua:
Remittuntur peccata tua: Nos ab-

solvo te à peccatis tuis: Si ly: *Nos.* denotet
personam personæ singularis absolventis,

si ly: *Prelatus;* secus, si denotet plures
personas Clericatus cap. 1. 23. num. 6. & 7. Ex
cap. 4. dist. 1. 4. quest. 4. & Diana par. 11.
dist. 1. 3. vid. num. 2951. & num. 3114.

Hæc est valida, si proferatur verbis de-

precativis, ut *Absolvat te deus, Oratio deum, no-*
te absolvat. Clericatus cit. num. 9. ex Scoto cit.
Quia Sacramentum pœnitentiæ est institutum
per modum judicii, ubi sententia non profer-
tur deprecando, sed jubendo. Et Christus non
dixit: *Pro quorum peccatis oraveritis,* sed
Quorum peccata dimiseritis, dimittentur.

3055 Absolutio extra casum necessitatis
debet esse absoluta; cadere autem debet su-
pra materiam certam, & determinatam. Un-
de supra peccatum dubium non potest sine
facilegiò dari absolutio determinata; non
enim dari potest sententia certa pro delicto
dubio. Tunc autem curare debet confessari-
us, ut pœnitens addat aliquod peccatum cer-
tum, etiam de aliis confessis; & tunc det abso-
lutionem absolutam, & certam. Quod si pœ-
nitens sit tam sanctus, ut nullum certum ha-
beat, vel potius tam rudis, ut nullum certum
dare nesciat, tunc sub conditione, saltem
mente retenta, absolvat. Sine ulla materia dari
non potest absolutio sine facilegiò: v. num.
3049.

Absolutio sub conditione de præterito, aut
præsenti, v. gr. *Si doles, absolvo te;* est valida,
quia conditio supponitur posita, & certa; sed
imprudens, nisi in casu necessitatis, quo pœ-
nitens non valet signa certa doloris præbere.
At non est valida sub conditione de futuro;
quia effectus Sacramenti, nempe gratiæ, non
potest manere suspensus, & pendens à con-
tingenti, si pœnitens sit dispositus. Clerica-
tus cit. n. 10. Ex Diana part. 1. 1. tr. 4. res. 18.

Neque dari potest ad reincidentiam, quia
peccata non sunt mala pœnæ, ut censura, sed
mala culpas; ideo semel remissa non redeunt:
v. num. 73.

3056 Absolutio à censuris potest dari sub
conditioe de futuro, seu quoad reincidentiam.
Et dari potest tam verbis, quam scriptis;
imò etiam invitis, si absolvens id faciat
aucto-

auferat ordinata; minime si virtute Jubilæi, aut Bullæ Cruciatæ; tunc namque non datur, nisi peccantibus. Ita Clericatus *cap. n. 14.*

Per illa verba: *Absolvo te ab omni vinculo excommunicationis, &c.* absolvitur peccitens ab omnibus censuris, tam in confessione expressis, quàm ab illis, quorum non recordatur, aut non habet notitiam, in quantum facultas Confessarii se extendit, & dummodo peccitens habeat intentionem satisfaciendi, si tale sit onus, Clericatus *cap. n. 16. & 17.*

Formam absolutionis à censuris in foro exteriori, affect Clericatus *cap. 123. num. 15.* ut sequitur.

Quòd absolvendus jure de parendo mandatis Ecclesiæ, vel de exequenda poenitentia sibi injuncta; quòd dicantur preces à Rituali Romano præscriptæ cum levi flagellatione humeri nudati ipsius poenitentis; quamvis aliquando hæc caremonia possint omitti, & sufficiat dicere: *Ego absolvo te à vinculo excommunicationis, quam ob talem causam incurristi, & restituo te Sacramentis Ecclesiæ, Communioni fidelium. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* Coton. *ubi sup. num. 38.*

FORMA ABSOLUTIONIS.

3057 **M**iserere tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducas te ad vitam æternam. Amen.

Indulgenciam, absolutionem, & remissionem peccatorum tuorum erubuat tibi omnipotens, & misericors Dominus. Amen.

Dominus noster Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis suspensionis, & interdictionis, in quantum possum, & tu indiges.

Ego te absolvo à peccatis tuis: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Passio Domini nostri Jesu Christi, merita Beata Maria semper Virginis, & omnium

Sanctorum, & quicquid boni feceris, & sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, in augmentum gratiæ, & præparatio æternæ. Amen.

Si poenitens non fuerit Clericus, ponatur verbum *Suspensionis.*

URGENTE PERICULO MORTIS.

Ego te absolvo ab omnibus censuris, & cænis: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

CONTRITIO

3058 **I**ncommuni, est dolor, & detestatio peccati commissi cum proposito dandi. Est duplex, perfecta, quæ accenditur *Contritio*, & imperfecta, quæ dicitur *eritio*. Perfecta, est dolor de peccato, quia sunt offensa Dei summè dilecti, & injuria. In perfecta, contritio, est dolor de peccato propter turpitudinem peccati, aut poenitentiam inferni, vel alterius mali.

3059 Diferuntur ratione motivi, & effectus. Ratione motivi; quia Contritio fit ex motivo Charitatis erga Deum, & ex motivo objecti, nempe Dei summè dilecti, seu ex motivo Charitatis erga ipsum, seu ex motivo timoris poenitentiam inferni, vel alterius mali.

3060 Ratione effectus, quia Contritio se remittit peccata, & justificat extra Sacramentum, in voto tamen Sacramenti, & talem tenetur sub mortali suo tempore contriti, attritio vero requirit Sacramentum, ita ut in nullo casu, etiam in articulo mortis, attritio quantumvis supernaturalis ad justificationem, & remissionem peccati mortalis sine Sacramento in re. In articulo mortis, si non potest quis habere Sacramentum, tenetur sub mortali confessione.

3061 Attritio in Sacramento Poenitentiae

...formaliter, quia non variatur objectum, in motum, sed esse & v. quatenus attritio in Sacramento in re justificat, sicut contritio in Sacramento in voto.

3062 Non sufficit attritio naturalis quantum ad honestam, qualis est dolor de peccatis temporalium temporale, ver. gr. ob amissionem sanctorum, &c. Quia non est attritio naturalis, & supernaturalis, cum nullum realem motivum supernaturalis, ac proinde est proportionata fini salutis supernaturalis, sicut ex Trid. sess. 14. c. 4. attritio, quæ ad Deum in Sacramento Pœnitentiæ impetranda disponit, debet esse donum Dei, & Spiritus Sancti impulsus, qualis non est attritio naturalis ex motivo pure humano, & naturali: v. prop. 57. ab Innoc. XI. damn.

3063 Sufficit verò, si sit propter penas temporales, v. gr. propter morbum, persecutionem, &c. ut à Deo inflictas, vel infligendas propter peccata, quia tunc, cum ad sit reus ad Deum, & motivum supernaturalis doloris supernaturalis.

3064 Sufficit attritio ob timorem gehennæ purgatorii, quia cum sint pœnæ Dei, tribuuntur infliguntur à Deo auctore supernaturali ob peccata, eorum timor, & dolor supernaturalis ex motivo naturali, rationes, de num. 90. Et colligitur ex Trid. citato, ubi dum dicit: *Et quamvis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad justificationem pervenire peccatorem nequeat, tamen cum ad gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetranda disponit: non supponit gratiam justificationis in peccatore causatam, ac proinde non supponit contritionem, quia hæc per se contra Sacramentum, & cum solo ejus voto non causatur.* v. prop. 14. & 15. ab Alex. VIII. damn.

3065 Dices, Fides supernaturalis cum Sacramento. *Ex am. Ecclesiast. Tom. I.*

ramento Pœnitentiæ in re, attritione seculari, non sufficit ad justificationem; ergo attritio supernaturalis cum Sacramento in re, non sufficit ad justificationem.

Resp. disparitatem esse; quia fide est, & certum contra Lutherum, fidem non sufficere ad justificationem. Trid. sess. 6. can. 9. nec esse partem Sacramenti Pœnitentiæ: Et licet non sit definitum, attritionem supernaturalem esse partem, certum tamen est esse partem, & materiam proximam, ex communis sensu Ecclesiæ, quod sufficit: vide num. 3064.

3066 Quod autem contritio perfecta hominem reconciliat Deo, & gratiam causet extra Sacramentum, cum solo ejus voto, habetur ex Trid. sess. 14. c. 4. charitati namque perfectæ promittitur peccatorum remissio in Sacra Scrip. Proverb. 8. *Ego diligentes me diligo: Zacchar. 1. Convertimini ad me, Ego convertar ad vos.* Luca 7. *Remittuntur ei peccata peccata multa, quoniam dilexit multum.* Et 1. Petri 4. *Charitas operis multitudinem peccatorum.*

In Confessione autem non sufficit amor; sed requiritur dolor explicitus, idque conceptus formali pœnitentiæ, quæ formaliter importat displicentiam de peccatis. Sufficit autem propositum virtuale, ex num. 3072. quia verus dolor peccatorum reconciliativus animæ cum Deo, est impassibilis cum proposito peccandi; unde includit virtualiter propositum de non peccando.

3067 Sufficit attritio ob turpitudinem peccati, ex Trid. cit. sess. 14. cap. 4.

Turpitudine autem peccati est duplex, una naturaliter cognita: talis est turpitudine immunditiei, quæ est in peccato carnis. Et turpitudine vilitatis, & indignitatis apud homines, quæ est in peccato furti, &c. Et dolor ob talem turpitudinem non sufficit; quia est naturalis: v. prop. 9. ab Alex. VIII. damn.

M m m Alia

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Alia est turpitude supernaturaliter cognita, seu per fidem: talis est turpitude peccati opposita alicui divina perfectioni [quae non sit Charitas] supernaturaliter cognita, seu per fidem; aut alicui virtuti mortali per legem divinam praecipit, ut turpitude inobedientiae, ingratitude, &c. turpitude contra iustitiam, castitatem, &c. dolor ex tali turpitudine sufficit; quia est supernaturalis, seu ex motivo supernaturali, nempe ob turpitudinem supernaturaliter cognitam, Scotus in 4. dist. 14. q. 2. C. 4. Maltr. Brancatus, & alii his de Sac. Pœnis.

3068 Non sufficit dolor quo quis doleat se non dolere peccatorum; quia hic non est dolor, sed carentia doloris peccatorum. Cum hoc tamen dolore solet regulariter esse conjunctus dolor, ne peccatis quamvis poenitentium non cognoscat; & tunc est sufficiens.

3069 Qui scienter sine attritione absolvitur, sacrilegium committit, & tenetur confessionem repetere, ex defectu materiae proxime.

3070 Sufficit unus actus doloris de omnibus peccatis in genere etiam oblitis. Debet autem esse efficacis, & universalis respectu omnium mortalium, in confuso, & in genere.

Unde non sufficit dolor purè particularis, sed requiritur dolor, qui sit universalis saltem virtualiter de omnibus peccatis commissis.

Dices: Potest dari Sacramentum Poenitentiae validum, in quo tamen confessio non sit de omnibus, sed purè particularis alicujus peccati, ut constat de peccatis oblitis, & in casibus in quibus licita est dimidiatio confessionis; igitur potest dari Sacramentum Poenitentiae validum, in quo tamen dolor non sit de omnibus, sed purè particularis alicujus peccati in iisdem casibus.

Resp. negando consequentiam; disparitas est, quia confessio omnium peccatorum

reverti, & absolute commissorum, non semper in nostra potestate, & humana possibilis; nam humana conditio est obli-vioni, imò & accidentibus, quae impediunt confessionem omnium quae memoriam occurrunt; dolor autem de omnibus peccatis commissis, in quovis casu est humana possibilis, & in nostra potestate, quia est spiritualis internus, qui potest in nobis fieri ex num. 3077.

Hinc Conc. Trid. sess. 14. c. 5. loquitur de confessione, deimit nos solum tenetur confessio peccata omnia mortalia, quae post hoc examen memoriae occurrunt. Ita in 4. q. 2. c. 4. loquendo de dolore, loquitur de dolore solute & absque recentia limitatione, quod contritio, quod est primus poenitentis, debet esse dolor de peccatis commissis, & continere debet odium, & ac peccatorum detestationem, & peccata mortalia oblitis (si quae sunt) re peccata commissis, dolor debet virtualiter ad illase extendere ita ut si quis letet de peccatis, quorum recordatur, non haberet animum expressum nolendi peccata mortalia oblitis, si quae sunt, non haberet dolorem sufficientem ad valorem satisfactionis, quia non haberet dolorem verum, & conciliativum: v. a. num. 3086.

Qui confitetur duo venialia tantum dolet solum de uno, v. gr. de mendacio de alio v. gr. de suspitione, valide absolvitur, quia sicut peccatum illud, ut potest veniale, solum materia sufficiens, non necessarium proinde taceri poterat; ita potest, quod doleat de uno jam dat materiam tenetur & proximam, quantum sufficit ad ratum Sacramenti.

Secus esset, si confiteretur unum veniale, & de eo non doleat, committeret sacrilegium ob gravem injuriam Sacramenti.

etiam esset invalidum ex defectu partis essentialis, nempe materia proxima.

Secus foret dicendum de eo, qui contrahit duo mortalia, de uno tantum dolens non de alio; quia ex una parte, illud aliud est necessaria; adeoque ut sit valida poenitentia, debet dari materia proxima, nempe supra illud cadens: ex alia parte non potest contrahi unum mortale sine alio.

Quia tenetur confiteri extra Sacramentum, tenetur praemittere peccatorum examen, quod sufficit, quod doleat in confuso.

Pro valore Sacramenti, tam in attritione quam in contritione, ex Trident. sic, re-
do de contritione, propositum de castro non peccandi, licet esset dolor efficax; sufficit, quod sit implicitum, & virtuale. Scot.

Ad primum argumentum
quod in solut. principalem, & alibi: v.
Leand. tr. 5. disp. 7. q. 22.

Cum propositum sufficienti non peccandi, tunc potest iudicium probabile reinci-
pi, quia tale iudicium est actus naturalis
liber, & non liber, Communis.

Non requiritur dolor sensibilis, sed
intellectivus; quia est actus internus
actus, adeoque spiritualis.

Talis dolor debet esse summus non
solum, sed appreciatiue; ita ut dolor de
peccato sit supra omnia detestabilia, nempe
etiam mala poenae, etiam aeternae; unde
magis detestari peccatum, quam quod-
libet malum.

Hinc dolor summus intensiue est il-
licite dicitur summus quoad intensiorem,
quoad resolutionem: Dolor summus apprecia-
tiue, quo quis dolet, paratus potius
bona creata relinquere, & omnia mala
subire, quam Deum offendere. Unde
requiritur, ut dolor mali temporalis, puta
parentis bonorum, mortis parentis, &c. sit

major intensiue dolore peccati, hic autem sic
illo major, imò summus appreciatiue, in qua
dolor mali temporalis est major secun-
dum graduationem qualitatis doloris, in qua
graduatione consistit intensio doloris; cum
quo adhuc fiat, quod dolor de peccato sit sum-
mus appreciatiue, in quantum ita dolet de
peccato, ut sit promptus, quod si ei daretur
optio eligendi, potius subiret omnia mala
poenae, quam peccaret; & hoc pacto dolor di-
citur summus in pretio, non in intensiue.

3077 Non est autem opus, nec expedit,
ut fiat collatio explicita cum omnibus aliis
malis, sed sufficit, quod implicitè propo-
natur detestatio peccati supra omnia dete-
stabilia in confuso; unde actus contritionis,
aut attritionis, potest fieri in instanti, aut bre-
vissimo tempore; quia est actus internus spi-
ritualis.

Ad valorem Sacramenti non sufficit
dolor, qui absolutionem sequitur, aliàs con-
fessio non esset accusatio, sed simplex pecca-
torum narratio. Non debet tamen necessariò
praecedere, sed sufficit, ut eliciatur in ipsomet
confessionis actu, vel facta confessione ante
absolutionem; quia bene salvat, quod con-
fessio sit accusatio, & quod cum dolore ab-
solutio subiiciatur.

3079 Non est autem necesse, quod dolor,
seu attritio, sit immediatè ante absolutionem,
vel confessionem; sed sufficit, si quis serò ex-
aminans conscientiam, actum doloris elice-
ret; hic quidem si mane ad confessionem ac-
cederet sine novo actu doloris, confessio esset
valida. D. Thom. & Leand. tr. 5. disp. 7. q.
6. Joseph. de Aug. de poenit. n. 22. habet: *Suf-
ficit, quod attritio sit ante, quando homo ha-
bit voluntatem confitendi, & examinandi
conscientiam, & nunquam retrahit talem
actum, & universaliter, quoties attritio
praecessit, & fuit ordinata ad hoc Sacra-
mentum.*

mentum, & virtualiter potest intelligi permanere usque ad absolutionem: v. num. 3118.

3080 Qui paulò ante confessus, & absolutus, iterum confitetur aliquod peccatum, quod exciderat de mente, de quo antea explicitè, & formaliter non doluit, non indiget novo dolore; sed in virtute prioris doloris virtualiter, & moraliter permanentis, potest absolvi. Leand. cit. q. 5. Diana par. 9. trall. 3. ref. 50. & 51. quia prior dolor, utpote qui fuit virtualiter extensus ad peccata oblita, ita valet, ac si esset novus dolor de solis peccatis oblitis. Eadem ratione (ut etiam praxis docet) potest moribundus propter periculum instantis mortis absolvi audito tantum uno, vel altero peccato, & postea, si superflus maneat, auditis reliquis, secundo absolvi ab illis ex vi prioris doloris moraliter permanentis: vide tom. 3. num. 287.

Qui igitur ante confessus, reconciliatur confitendo peccatum oblitum, licet novum faciat Sacramentum, non tenetur novum dolorem elicere, nisi novum peccatum mortale commiserit, aut longum tempus intercesserit; quia moraliter perseverat dolor præteritus circa omnia peccata elicitus, sicut dolor die hesterno elicitus sufficit ad Sacramentum, quod die crastino perficitur, ob eandem moralem, aut virtuales permanentiam. Unde hæc sententia est mihi moraliter certa.

Scotus in 4. dist. 14. q. 2. lit. N, O, q. 4. lit. H, d. 15. q. 1. lit. G, d. 17. q. un. lit. X. Mast. in theolog. mor. disp. 21. a q. 1. ad 7. Leand. tr. 5. a disp. 1. ad 4. Joan. la Crux, pag. 387. Bonac. tom. 2. pag. 134. Tamb. in meth. conf. pag. 373. ad 373. ad 378. Busemb. hb. 6. tr. 4. cap. 1. Cardenas disp. 30. & 37. Clericatus cap. 119.

QUÆRES.

3081 An Sacramentum Penitentiae sit esse validum, & informe?

Quoniam controversia prærens etiam celebrioribus, quæ inter scholasticos exagitari solet, fas sit mihi, ut paulisper in scholasticâ utar.

Sciendum est igitur, Sacramentum Penitentiae dici validum, quando constat omnibus suis partibus essentialibus cum intentione ministris: informe verò, non quia caret materia essentiali, sic enim diceretur informe, quia caret effectu gratiæ; quæ est formalis, & justificans animam. Hoc præmissis.

3082 Dico implicare Sacramentum Penitentiae validum quoad essentiam, & informe quoad effectum gratiæ. Est Scoti in 4. dist. 14. q. 5. Contra istam opinionem in qua Cardenas, & Divum Thomam.

Probat 1. Sacramentum Penitentiae validum est Sacramentum verum, & perfectum, constans scilicet omnibus suis partibus essentialibus cum intentione ministris: multiplicat, quòd Sacramentum Penitentiae verum, & perfectum Sacramentum, & perfectum, & informe: minor patet; quia Sacramentum Penitentiae causant gratiam ex institutione Christi, & receptione, ac promissione Dei, quæ est veritatis.

3083 Confirmatur: Sacramentum Penitentiae, quod dicitur Sacramentum, & perfectum, & informe: minor patet; quia Sacramentum Penitentiae causant gratiam ex institutione Christi, & receptione, ac promissione Dei, quæ est veritatis.

3084 Probat 2. Nullus potest absolvi in quo Sacramentum Penitentiae est informe, & informe, & informe.

est; ergo &c. Antecedens probatur ex
ratione præcipuorum fundamentorum
ad hoc advertit.

3085 Dices 1. Sacramentum Baptismi po-
tè esse validum, & informe ob defectum
dispositionis suscipientis; ergo Sacramentum
Pœnitentiæ potest esse Validum, & informe
ob defectum dispositionis, nempe doloris
interius; antec. probatur de adulto sic è ac-
tione ad baptismum, scilicet sine dolore,
tunc; hoc namque recipit baptismum vali-
de, quod ad essentiam, & non gratiam, quam
recipit recedente fictione ex vi baptis-
mi accerit.

3086 Hanc disparitatem esse inter Sacra-
mentum Pœnitentiæ, & inter alia Sacramen-
ta, præsentia characterem, ut sunt Baptis-
mus, Ordo, & Confirmatio, quòd ista non in-
volvunt dispositionem suscipientis, ut partem
essentialem; partes enim essentielles baptismi
sunt materia, & forma, nempe aqua, seu ablu-
tio, & verba Sacerdotis cum ejus intentione;
iterumque de Ordine, & Confirmatione;
ut cum stare possit, quòd hæc habeant
partes essentielles ad validitatem requi-
sitam, & quòd non habeant dispositiones ne-
cessarias ad fructum gratiæ, stare potest; quòd
non est, & informia: In Sacramento autem
Pœnitentiæ dispositio, nempe dolor, est pars
essentialis, est enim materia proxima; adeòq;
necessaria, quòd sit informe ex defectu dispo-
sitionis, & quòd validum: *vi. num. 2997.*

3087 Dices 2. Sacramentum Pœnitentiæ
est esse validum ex defectu doloris extensi-
vi; hoc pacto: potest dari casus, quòd quis
suscipiat duo peccata mortalia disparata,
scilicet furti, & odii, invicibiliter oblitus
est, elicit actum doloris tantum de peccato
furti ex peculiarari motivo, & speciali turpitu-
dine illius peccati in specie, illudque confi-
tetur; sed in hoc casu sacramentum est vali-

dum, & informe; ergo &c. minor probatur
est validum; quia jam adfunt omnes partes es-
senciales, jam namque adest sufficiens dolor;
quia ex Trident. non tenetur quis confiteri,
nisi peccata, quæ memoriæ occurrunt: nec te-
netur elicere dolorem, nisi de peccatis, quæ
pariter memoriæ occurrunt. Esset autem in-
forme, nempe sine effectu gratiæ, quia in casu
peccatum odii oblitum non esset remissum,
non quidem directè, ut est certum: neque in-
directè ex vi absolutionis peccati furti con-
fessi, quia nullum peccatum remitti potest si-
nè ullo dolore formali, aut saltem virtuali su-
pra ipsum cadente; in casu autem nullo pacto
caderet supra illud dolor, non formalis, ut sup-
ponitur, nec virtualis; quoniam dolor de
peccato furti, cum supponatur habitus ex
motivo peculiarari, & speciali turpitudine pec-
cati furti, non potest virtualiter extendi ad
peccatum odii diversæ rationis, & speciei;
quia non potest comprehendi sub illa spe-
ciali turpitudine. Ex quo fit, quòd neque
esset remissum peccatum furti confessum;
nam (ut est certum) unum peccatum non
potest remitti sine alio, & consequenter da-
ri potest Sacramentum Pœnitentiæ validum,
& informe. Hic est casus validior, quia re-
centioribus opposita sententiæ assertur.

3087 Resp. admissio casu, negando mi-
norem; quia peccatum odii, ut invicibiliter
oblitum, est indirectè absolutum; dolor nam-
que formalis de peccato furti virtualiter ex-
tenditur ad peccatum odii oblitum, quatenus
supposita sufficienti diligentia adhibita in
conscientiæ examine, cenietur ille talis prom-
ptus ad eliciendum actum doloris, etiam cir-
ca peccatum odii oblitum, si menti occurre-
ret; talis enim virtualis extensio doloris
specialiter consistit in ea promptitudine de eo
dolendi, quando menti occurreret.

3088 Et licet motivum doloris formalis
furti

M m m ;

furti

furti sit propria ipsius turpitudine in specie, hoc non impedit, quin etiam dolor possit ad aliud peccatum oblitum virtualiter extendi saltem ratione turpitudinis genericæ, quatenus peccatum est, & offensa Dei: eo ipso enim, quod dolet de specifica, dolet de generica; nam non potest dolere de ratione specifica, non curando de generica qui autem dolet de peccato, ut sic, & de offensa Dei, ut sic, dolet virtualiter de quolibet peccato invincibiliter oblitum; quia quodlibet sub ea ratione comprehenditur.

3089 Hac autem virtuali extensione doloris deficiente, quatenus ille talis allatâ promptitudinem non haberet, nec de ratione generica peccati, & offensa curaret, deficeret quidem forma gratiæ, sed simul deficeret Sacramenti validitas; quia deficeret dolor sufficiens ad valorem, esto ob invincibilem ignorantiam non peccaret; sic deficeret materia proxima necessaria, quæ est dolor reconciliativus cum Deo, qui saltem implicitè, & virtualiter detestationem omnium mortalium, etiam inculpabiliter oblitum, includit.

3090 Confirmatur 1. iste talis, vel ita dolet de peccato furti, ut dolor esset reconciliativus cum Deo, ut scilicet iste talis intendere se reconciliare cū Deo medio sacramento; vel non: si secundum sacramentum esset quidem informe, sed invalidum ob defectum materiæ necessariæ: si primum, sacramentum esset non solum validum, sed etiam formatum gratiæ; quia talis dolor reconciliativus cum Deo continet implicitè, & virtualiter detestationem omnium mortalium: sicut liquet de actu perfecte charitatis, qui virtualiter continet detestationem omnium peccatorum mortalium, quamvis homo eorum non recordetur; quia actus ille cum affectu ad mortale peccatum stare non potest; & ita universaliter omnis amor efficax alicujus boni

continet virtualiter, & implicitè detestationem mali contrarii; sic pariter est de dolore reconciliativo cum Deo dicendum.

3091 Confirmatur 2. Nisi offendens explicitè detestetur offensam amico illatum, habeat firmum propositum eum amicum non offendendi, non potest dici, quod talis verum, & sincerum animum se reconciliativum cum amico, sed simulatum; & sic non potest dolor reconciliativus peccatoris cum illa includere debet efficacem detestationem offensæ commissis, & firmum propositum eum amplius non offendendi, sed dolor detestativus virtualiter, se extendit ad offensam factam; ergo implicat esse debere reconciliativum, & ad omnia peccata, nisi oblita, non se extendere.

3092 Quod dolor debet esse reconciliativus, constat: quia questio procedit lapsa in inimicitia hominis cum Deo, & de peccatis mortalibus non jam confessis, nec solutis, minime de venialibus; quia venialia sunt materia sufficiens, non necessaria ita ut si quis confiteretur unum sine alio advertenter, adhuc vi Sacramenti haberet effectum augmenti gratiæ: Unde Tridentinus cap. 3. de fructu Sacramenti Penitentia quæ ait: *Sane verè res, & effectus boni sacramenti, quantum ad ejus vim, & effectum pertinet, reconciliatio est cum Deo.* dicitur Sacramentum reconciliativum: *num. 3034.*

3093 Dices 3. Potest dari casus, in quo quis omnia peccata confiteatur, & de omnibus verè doleat, habeat tamen affectum ad unum mortale: sed in hoc casu sacramentum est validum, cum ad sit sufficiens dolor, tamen informe, & absque effectu gratiæ.

Resp. Vel nomine affectus ad peccatum intelligitur inclinatio naturalis ad illud

... Sacramentum, & erit validum. & for-
... gratia; quia potest stare validitas Sa-
... penitentia, & effectus gratia, cum
... ad aliquod peccatum, imò enor-
... praviſione reincidentia; quia hi
... naturales, primus appetitus ſenſiti-
... intellectus. Vel intelligitur vo-
... peccandi illo peccato, & ſic utique Sa-
... eſt informe, eſt tamen invalidum
... materiae neceſſariae, nempe do-
... reconciliativi.
... igitur, quòd ſacramentum pœni-
... informe, & validum.

... ſi attentè Lector percipendat,
... ſententiam Scoti eſſe probabilio-
... tatiorem, cum non exponat Sa-
... frustrationis periculo, ac proinde
... decreto Innoc. XI. de ſe-
... opinionem tutiori, quando agitur de Sa-
... valore: v. n. 75.

CONFESSIO

**De accusatio de propriis peccatis co-
ram Sacerdote legitimo ad eorum
obſervandam per abſolutionem.**

Qualitates, ſeu conditiones bonae
ſolentis ſunt ſexdecim, his contentae ver-

1. *Complex, humilis confefſio, pura, fidelis,*
ſeu frequens, nuda, diſcreta, libens, ve-
ruanda,

2. *ſecreta, lacrimabilis, accelera-*
ta,

3. *accuſans, & ſe parere parata,*
4. *Complex veritatem aperiens ſine hiſto-*
riae, & rerum impertinentium admixtio-

5. *Humilis, ſine audacia, aut ſtancia,*
6. *Pura cum animi puritate, & intentione*
peccati ſine Sacramenti, non ob va-
riam gloriam, &c.

4. *Fidelis referens certa pro certis, dubia*
pro dubiis ſine mendacio.

5. *Frequens, ſeu frequenter quis confiteatur.*

6. *Nuda non palliata coloribus, ſed clare,*
& diſtincte peccata explerentur ſine diminu-
tione, aut aſquivocatione.

7. *Diſcreta, ut peccata verbis honeſtis ex-*
plificentur, & probus confeſſarius eligatur.

8. *Libens, ut fiat ſpontè, non coactè.*

9. *Verecunda, cum pudore.*

10. *Integra, requiritur enim integritas*
materialis, videlicet, ut omnia mortalia,
quae memoriae occurrunt non jam confeſſa,
eorumque numerus, & circumſtantiae,
quae ſpeciem mutant, aperiantur: ex Trid. ſeſſ.
24. c. 5.

11. *Secreta, ut non fiat coram aliis, niſi ur-*
gente neceſſitate, ut infra de dimidiatione: v.
n. 2912. C. 3154.

12. *Lacrimabilis cum dolore ſaltem inte-*
riori.

13. *Accelerata, ut commiſſo peccato, con-*
feſſio non diu differatur. Commiſſo gravi
peccato, praefertim carnis, non debet quidem
quis diu confeſſionem diſſerre, ne labatur in
pejus; ſed indecens eſt, ſi ſtatim ad Sa-
cramentum accedat, niſi neceſſitas urgeat;
debet enim prius, placata ſenſus rebellionè,
ſe diſponere per cognitionem, & dolorem pa-
trati delicti, ut ſic quàmprimùm eum debita
reverentia Sacramentum ſuſcipiat.

14. *Fortis, cum animi conſtantia, ne ob*
pudorem, aut timorem, aliquòd peccatum
mortale omittat.

15. *Accuſans, ut fiat per modum accuſa-*
tionis, ſive excuſatione.

16. *Parere parata, videlicet cum animo*
pœnitentiam implendi, & confeſſarii conſi-
lii ſtandi.

3096 Ex his conditionibus ſolae tres ſunt
neceſſariae ad ſacramenti valorem, nempe
fidelitas

indeltas, integritas, & dolor : v. num.
3040. & 3050.

EXAMEN.

3097 **P**ro integritate materiali est necesse
ut praemittatur examen sufficiens
Diligentia in examine non debet esse summa,
& scrupulosa, sed mediocris, & humana,
qualem vir prudens in arduis negotiis adhi-
bet etiam si putet major, & nova diligentia
se plura reperturum. Scotus in 4. d. 17. q. 11.
lit. M. dis. 9. q. 11. lit. B.

3098 Ad tollendos scrupulos noranda est
doctrina Sancii in selectis dis. 4. 1. num. 18. quod
post mediocrem istam diligentiam adhibuam
in conscientiae examine, non tenetur quis etiam
si non sit scrupulosus, sed ex peritus ulterius
de anteacta vita cogitare. Et si aliquid occur-
rat, quod putet non fuisse in confessione exples-
atum, potest sibi persuadere, cum ceteris id
memoratum fuisse. Hanc doctrinam commu-
niter famosam, & celebrem vocant Doctores,
praesertim Diana par. 3. tract. 4. ref. 108. Volpi
ref. 146. num. 11. Sa. Bulem.

3099 Hanc autem doctrinam Sancii am-
plector loquendo de confessionibus antiquis, &
in vita praeterita actis, atque etiam in con-
fessionibus generalibus; quia aliàs utique
gravis perturbatio, nō confusio mentis posset
oriri, quam Deus non vult; minime e con-
fessionibus ordinariis, & regulariter; licet
enim post dictam diligentiam non sit de an-
teacta vita cogitandum, regulariter tamen
loquendo, si aliquod peccatū occurrat, quod
quis prudenter, & non scrupulose dubitat
non esse confessum & maxime, quod certò
scit se non esse confessum, tenetur illud con-
fiteri, quia hoc secundum est certò cognitum,
ut oblitam, & nos tenemur in confessione
sequenti exprimere peccata ob quamcumque
causam oblita, quia cum fuerint absoluta in

directè, sunt subiecta clavibus
In dubio autem de confessionibus
aut generalibus, potest quis prudenter
habilitate judicare, se illud esse confessum
longa distantia temporis, aut multitudine
materiae non permittit divinam memoriam
Hac adhibita limitatione laus dignitate
cui doctrina: vide propof. 11. ab
VII. damm.

3100 Praefata autem diligentia non
est eadem in omnibus, sed major est in
veterioribus, & minor in recentioribus
nor, considerata distantia inter actum
am confessionem, & poenitentis confitendi
nempe ejus intelligentiam, & confitendi
nam longè minor requiritur in peccatis
moratis & qui frequenter confitentur
cerdotes, hi namque idè oculis intuentibus
pra diem praeteritam, facilliter peccata
sunt, reperiunt. & Et timorati, si in actu
mortale ceciderint, haut melius quam
recoedantur, quia ab eo tunc, quo peccata
let eos mordere, & affligere confitentur
3101 In examine magna uti debet
rui prudentia si enim ipse sit doctor, &
eum accedat pro confusione poenitentiae
sine sufficiente examine, mollius est
terrogare, & juvare, ut numerum
ciem peccatorum declaret, quam
ut diligentius se examinet, quia verum
credidit id illi fore minus utile, & me-
cata declaraturum in medijs confessionarijs
gationibus, quam si ipse per se confitentur
disputeret

3102 Idem saepè contingere potest
fessionibus plurium annorum, si poenitentiam
vitiis deditus, nesciat quò se vertere, &
incipere

3103 Non tenetur quis cui jusjuris
peccata scribere ne memoria excidant
praeceptum est de apiciendis peccatis
sunt in memoria.

1104 Viti docti interrogari non solent,
 1105 ut prudenter creditur eos exprimere,
 1106 ut oportet.

INTEGRITAS CONFESSIONIS

1107 Est duplex, materialis, & formalis;
 1108 **M**aterialis habetur, quando pec-
 1109 cator omnia peccata mortalia, seu secundum
 1110 speciem, & numerum, prout memorie oc-
 1111 curunt, confitetur, ita ut nullum eorum re-
 1112 mittere agerendum: *v. num. 3142. Formalis*
 1113 **F**ormalis dicitur, quando penitens omnia peccata mortalia
 1114 ab omni memoria occurrunt, confitetur,
 1115 licet non hinc, & nunc potest, ac tenetur, licet
 1116 non ex necessitate, aut impedimento o-
 1117 ccurreat, cum voluntate illud postea aperi-
 1118 re, necessitate, aut imperimento cessante.
 1119 *1108. num. 3113. numquam verò ab in-
 1120 tegritate formali: ut in num. 3070. v. tom. 3. d.
 1121 178. ad 292.*

1122 Si quis habens mortalia, & venia-
 1123 lia confiteatur uni mortalia, postea al-
 1124 tera quæ bonam opinionem confer-
 1125 unt, omnia verecundia affectus confiteatur
 1126 mortalia, non peccat contra confessionis in-
 1127 tegratem. *Leander, Bonac. Ars dekin tom.*
 1128 *2. 27. num. 13. quia venialia non sunt*
 1129 *necessaria: Et mortalia respectu po-
 1130 nitentis confessarii, cum supponantur ritè
 1131 confessi, & absoluta à priori, pariter non sunt*
 1132 *necessaria.*

1133 Moribundus, seu in periculo mor-
 1134 tificatus, qui loquelam amisit, absolute
 1135 absolvitur, si nutu, aut signo aliquo con-
 1136 fiteatur peccata, vel dolorem de peccatis o-
 1137 stendat, quia per tale signum dat materiam
 1138 confessionem, nempe peccata in genere. Idem
 1139 si signa in absentia confessarii dederit,
 1140 postea ab aliis illi renuncientur.

1141 Si moribundus nullum signum de-
 1142 dit, *Prof. Exam. Ecclesiast. Tom. 1.*

decit, aut dare possit, non esse absolvendum.
 tenent *Dian. p. 3. tr. 3. res. 8. p. 9. tr. 6. res. 20.*
 Bufem. & alii; quia nulla est data materia, nec
 explicitè, nec implicitè per aliquod signum
 sensibile. Nec Judex potest dare sententiam
 reo, nisi accusatio explicita, aut per signum
 sensibilia precedat.

Dico tamen esse absolvendum sub condi-
 tione, si prius probè, & Christianè vixerit, &
 Sacramenta frequentaverit, *Leander de Pœ-
 nit. tr. 5. d. 5. q. 46. Tamb. Volpi res. 149. num.*
 17. & quamplures alii, 1. Quia de hujusmodi
 viro probo in articulo mortis constituto,
 prudenter dubitari potest, an prius confessi-
 onem petierit, & non fuerit auditus, aut ali-
 quod signum externum dederit, quod non
 fuerit visum; imò dubitari potest, an etià de
 facto aliquod signum externum det, quod
 propter ejus vitii imbecillitatè non videatur.

2 Quia ad recipienda Sacramenta Eucha-
 ristia, & extrema unctionis in articulo mor-
 tis, sufficit, quòd per vitam Christianam,
 quam quis duxit, implicitè ostenderit volun-
 tatem ea recipiendi in articulo mortis.

3 Quia in dubiis, aut opinionibus circa
 necessaria ad salutem, tutior pars est ample-
 ctenda: ut patet ex *num. 77.* sed in casu agi-
 tur de re necessaria ad salutem, & adest dubi-
 um, aut opinio pro utraque parte; igitur tuti-
 or pars est eligenda, qualis est pars affirmati-
 va. Eò maxime quia omne cessat periculum
 irreverentiæ Sacramenti, & sacrilegii, dum
 absolutio sub conditione datur.

Ideo hanc opinionem (ut refert *Diana p.*
 3. *est.*) amplexus est in praxi *Clemens VIII.*
 qui videns quemdam de fabrica S. Petri cadentem
 ex remoto loco, statim absolutionem
 sub conditione dedit, dicens: *Sies capax, ego*
 1143 *te absolvo à peccatis tuis,*

3109 Hac occasione Clericatus *cap. 128.*
 1144 *num. 4.* casum proponit, qui sequitur:

Nam Quid

[Quid dicendum, si quis petat Confessionem in articulo mortis, & ibi non adsit, nisi Sacerdos mutus: an talis Sacerdos audiens peccata, possit absolvere nutibus, vel scribendo in pagina? *Ego te absolvo?* Resp. Doctores in hoc casu timide consentire, ut sic data absolutio sit forma valida Sacramenti; nam certum est, eam consistere in verbis. Porro stante casu extremae necessitatis, docent, melius esse, ut sic mutus Sacerdos absolvat, quam ut se omnino retrahat; nam sicut moribundus, qui supponitur dolere de peccatis, potest absolvi, quamvis signa expressa non dederit, sic videtur non reprobanda talis absolutio. *Diana p. 1. tract. 6. ref. 14. Coton. ubi supra n. 2. & 3.*]

Q U A E R E S.

3110 *An, si quis non possit peccatum aliquod mortale, aut circumstantiam confiteri, sine manifestatione complicitatis, possit, aut debeat illud tacere, non alio imminente damno, nisi sola notitia, & infamia apud Confessarum?*

Affirmant, quod aliis peccatis confessis, debeat illud tacere, cum proposito illud postea aperiendi capta opportunitate alterius Confessarii. *Diana p. 1. tr. 7. ref. 49. Volpi ref. 150. n. 7. & alii plures;* quia praeceptum de servanda fama proximi, cum sit juris divini naturalis, fundatum in illo principio: *Quod tibi non vis, alteri ne feceris*: magis urget, quam praeceptum de integritate materiali confessionis, cum sit juris divini positivum.

3111 Respondeo negativè, nimirum poenitentem non debere illud peccatum tacere, sed confiteri, si alius Confessarius, qui complicem ignoret, non adsit, & non possit aliter peccatum, vel circumstantiam explicare, quin complicem manifestet. *Scotus in 4. d. 21. q. 2. lit. L. D. Bonav. D. Thomas, An-*

tonius, & D. Bernardus, quos citat, legitur *Leander de poenit. tract. 1. c. 61. cum somniansi.*

Probatur: Praeceptum Christi de integritate materiali confessionis obligat peccatorem ad manifestanda propria peccata, subeundam apud Confessarium materiam propriam, si qua sit: ergo à fortiori obligat ad eadem manifestanda, & subeundam materiam Confessarium infamiam complicitatis, si qua sit. Sequitur ex disparitate non alleganda, & à fortiori; quia magis quis tenetur propriam, quam ad alienam famam defendendam. Tum quia peccator, per hoc, quod peccat, cedit juri suo quoad famam Confessarii.

3112 Caterùm nullam infamiam materiam ostenditur ad hominem. Ex *Diana p. 1. tr. 5. ref. 32.* non infamat proximum, qui adulterium legitime uxoris communicat viro taciturne per modum consultationis, aut injuriam ad alium illatam ad leniendum dolorem: ergo non infamat complicem, nec peccat, qui proprium peccatum sine manifestatione complicitatis confiteri non valens, illud exponit confessario per modum confessionis sacramentalis, & ad vitam animae obligatam. Sequitur à fortiori, quia amittitur sigillo naturali, confessarius Sacramentali: *v. num. 2750. & 2759.*

DE DIMIDIATIONE CONFESSORII.

3113 **U**rgente gravi necessitate, potest licitè dimidiari Confessio, ut si Sacerdote in ordine ad celebrandum, & à laico in ordine ad communicandum, necessitas, seu causa ab integritate materiae excusans, non debet esse quaecumque, sed

re esset differenda confessio; quia diu privati fructu hujus Sacramenti, est notabile damnum: ita Leander, Diana, & alii.

318 Circa peccata, quae tacet, non requiritur contritio, sed sufficit attritio, & propositum confitendi illa cessante periculo, seu impotentia, quia per sacramentum jam ab illis indirectè absolvitur: v. tom. 3. n. 288.

319 Non licet dimidiare confessionem ratione magni concursus poenitentium, & sic dimidiatè confessos absolvere; quia qui habet necessitatem confessionis valde longae, potest, & debet ad aliam diem expeditiorem remitti. Tum quia id cederet in scandalum, & animarum perniciem; nam perditum possent diem magni concursus eligere, ut sic dimidiatè confiterentur, & absolverentur, quando materia exposceret specialem confessarii curam, & medicinam, quam ob poenitentium multitudinem adhibere non valet.

320 Si autem occurrit necessitas confessionis adeo longae, ut tunc perfici non possit, & ex alia parte non possit ille sine scandalo, damno, aut infamia Missam, seu communionem omittere, tunc potest ille cum sola contritione, & voto confessionis celebrare, aut communicare; vel si prudenter timeat contritionem sibi difficilem, potest attritus confiteri dimidiatè. Diana p. 5. tr. 3. ref. 75. tr. 13. ref. 53. Similiter quando Parochus deferens Eucharistiam ad infirmum, audiens brevem reconciliationem, advertit eum teneri ad longam Confessionem, quam sine scandalo, & infamia tunc prosequi non potest, potest dimidiatè confessum absolvere, communicare, & redire ad Confessionem: v. propos. 59. ab Innoc. XI. damn.

C A S U S.

321 Sacerdos, aut laicus habens cum non reservatis casum reservatum.
Nun 2

IMPOTENTIA PHYSICA

Habetur, 1. Si immineat periculum mortis, & patiens non habet quod confitendi omnia, 2. Si immineat periculum moribundorum, ut tempore peccandi, subiti praelii, incendii, &c. In his casibus, possunt omnes simul dimidiare peccato, quod minus infamat, vel aliter fieri non possit, j. d. in genere, se esse peccatores, absolvi debent verba: Ego vos absolvo, &c. 3. Si in nimis fatigetur in dicendis peccatis, potest dimidiare, & in posterum relinquere, & est absolvendus, ne morte praeventive solutione decedat.

321 Vir ignoti idiomatis non habens Confessarium, qui illum intelligat, potest dimidiare confessionem, non solum in precepto Divino, sed etiam Ecclesiastico, quia in eo casu facit, quod moraliter non dicitur de mutis, aut valde balbutientibus, qui signis confitentur, quomodo legitur, ita Leander de Sac. Poenit. q. 56. tr. 3. tr. 4. ref. 131. v. n. 2912.

IMPOTENTIA MORALIS

Habetur, quando non leviter, sed graviter timetur grave damnum temporale, vel spirituale propriam, vel aliam, ut in tom. 3. 284. 289.

In his casibus licita est dimidiatio confessionis non solum in articulo mortis, & quando obligat preceptum divinum, aut quando obligat confitendi, sed etiam quando obligat, si non brevi, sed longo tempo-

si urgeat necessitas celebrandi, aut communicandi, & solum adest confessorius valens à non reservatis absolvere, probabilius mihi est, quòd debeat confiteri inferiori, tam non reservata, quàm reservata; quia præceptum de præmittenda Confessione obligat ad integram, nedum formaliter, sed etiam materialiter; à qua integritate materiali solum excusat necessitas cadens supra ipsam dimidiationem, non supra celebrationem, uti est in casu; damnum namque, aut infamia non timetur ex Confessione reservati, sed ex omissione celebrationis. Et sic absolvitur ab omnibus peccatis, directè à non reservatis, indirectè à reservato, & non dimidiatur Confessio. Volpi *ref.* 63, *num.* 11. v. à. *num.* 338.

3122 Peccatum dicitur *directè* absolvi, quatenus aperitur Confessorio habenti legitimam potestatem in illud, qui proinde illud directè absolvit: *Indirectè*, quatenus absolvitur ratione concomitantie cum peccato directè absoluto: quod dupliciter contingere potest.

1. In peccatis oblitis, quæ, quando quis confitetur, dicuntur absolvi indirectè, ex vi absolutionis directè datæ supra peccata confessa, in quantum non potest remitti unum peccatum sine alio, sed gratia omnes expellit.

2. Quando quis urgente necessitate celebrandi, aut communicandi, confitetur Confessorio inferiori plura peccata, quorum alia sunt reservata, alia non reservata; tunc à reservatis absolvitur, non directè, quia ea non cadunt sub potestate Confessorii, sed indirectè ex vi absolutionis directè datæ supra non reservata, cum onere, ut postea accedat ad superiorem, aut Confessorium, ut ab eo absolvetur à reservatis directè; cui solum sufficit, ut confiteatur ipsa reservata, minimè

alia, quia ab aliis jam fuit directè absolvi. 3123 Si autem casus sit amplexus communicationis reservata, tunc Confessorius potest penitente in absolvere directè à peccatis non reservatis, & indirectè à reservatis non potest absolvere à censura reservata absolutio enim à censuris est distincta à solutione à peccatis, unde ille à peccatis solutus, remanet censura ligatus: quòd obstante, potest confiteri uti supra communiiori, & inde à peccatis absolutus celebrare, aut communicare. Dian. p. 1. *ref.* 104. p. 5. r. 13. *ref.* 10. quia ille est dispositus; nam absolutio à peccatis à fusio gratiæ potest per accidens habere remanente censura, quoniam gratia non est compossibilis cum censura: qui casus contingit, si penitens oblitus censuræ confitetur, & à Confessorio inferiori, à communiiori, aut ignaro absolvatur: si penitens scienter in casu urgentis celebrandi, aut communicandi, qui conceptum Ecclesiasticum censuram non obligat eum tanto detrimento.

3124 Debet tamen Confessorius in necessitate penitentem censura reservata ligatum à peccatis absolvens, curare, ut tequam absolvetur, præmittat promissionem de comparando coram superiorem, aut per aliam, quamprimum poterit, sedendo mandatis Ecclesiæ, & de satisfactione parte, si censura est ob casum, quo fuerit partis: quòd si postea ex sua culpa præsentet, aut compareat, tunc novitate celebrandi, aut communicandi, te, major cautio est exigenda, puta promissionem; & si pertinax sit in non comparando, est ei neganda absolutio, ut aliis, quæ emendatio desperatur. Diana p. 1. *ref.* 104.

3125 Denique, si Sacerdos celebrandi & laicus communicaturus habeat solutus

reſervatum, tunc neceſſe eſt, ut ſibi con-
 ſeſſetur, & evadat in gratia per contritionem,
 & communicet, aut celebret, Confeſſio-
 nis præmiſſa, quia tale reſervatum nullo
 modo poteſt abſolvi à Confeſſario inferiori;
 præterea, quia non cadit ſub poteſtate le-
 gitime Confeſſarii; nec indirectè, quia non
 præſcribitur aliud peccatum non reſervatum
 abſolutionis, cujus per concomitan-
 tiam abſolvatur. Volpi cit. v. n. 3360.

Item etiam venit dicendum extra
 neceſſitatis communicandi, ſi Con-
 feſſarius ignorat peccitentem de caſu refer-
 vato, quem eſſe reſervatum ignorat, ſine le-
 gitime facultate abſolvat: tunc namque, ſi
 peccatus non ſubjicit Confeſſario inferiori
 in peccatum reſervatum, non remanet in
 reſervato, ex defectu jurisdiſtionis Con-
 feſſarii, licet bona fides eum à ſacrilegio ex-
 ceſſum, ſi communicet: ſi verò unà cum re-
 ſervato ſubjicit Confeſſario aliud peccatum
 reſervatum, tunc quidem remanet ab-
 ſolutus abſolutus, directè à non reſervato,
 licet à reſervato, cum onere tamen ac-
 ceſſum ad ſuperiorem pro reſervato, ſuper-
 veniente notitia, quòd Confeſſarius prior
 non habebat facultatem ſuper illo.

**DE CIRCUMSTANTIIS PECCA-
 TORUM.**

Circumſtantia, eſt accidens actus hu-
 mani adiacens. Circumſtantia
 ſua. Quid, Ubi, Quibus auxiliis, Cur,
 Quando.

Quæ ſunt neceſſario in Confeſſione ape-
 riendæ, ſi mutant ſpeciem.

Q U I S

Significat qualitatem peccantis, v. g.
 in peccato fornicationis, an ſit con-
 jugatus, voto caſtutatis ligatus, &c.

3129 Religioſus profeſſus non tenetur
 exprimere circumſtantiam Religioſi, ſed vo-
 ti, etiam ſi ſit Sacerdos; quia ſola virtus ca-
 ſtutatis, & Religionis, tam à ſtatu Religioſo,
 quàm ab utroque voto intenditur. Nec ex-
 plicare tenetur circumſtantiam voti ſolem-
 nis; quia votum ſolemne, & ſimplex non
 variant ſpeciem, ſed differunt accidentaliter
 ſecundum magis, & minus. Pariter mulier
 hacens rem cum Religioſo Sacerdote, ſuffi-
 cit, ſi dicat: *Habui rem cum habente votum
 caſtutatis.* Diana p. 3. tr. 4. ref. 67.

3130 Conjugatus habens rem cum con-
 jugata, tenetur utriuſque ſtatum exprimere;
 quia habetur in eo actu duplex malitia, & in-
 juſtitia, quæ licet ſit ejuſdem ſpeciei, & con-
 tra eandem virtutem, eſt tamen explicanda,
 ut explicetur peccatum in individuo, quòd
 factum eſt, quòd aliàs non explicaretur. Tum
 quia frangere fidem, & cooperari, ut alter
 ſcangat fidem, ſunt diverſæ ſpeciei. Idem dic,
 ſi uterque ſit ligatus voto Caſtutatis: v. num.
 2141. & 553.

Subditus injuria afficiens, aut percutiens
 ſuperiorem, non ſufficit, ſi dicat ſe percu-
 ſiſſe, &c. Religioſum, ſed debet circumſtan-
 tiam ſuperioris aperire; quia addit malitiam
 ſpeciale contra obſervantiam ſuperiori
 debitam.

Si quis haberet rem cum muliere dormi-
 ente, deberet circumſtantiam aperire; quia
 inferret injuriam, nam dormiens eſt quaſi
 invita: v. num. 2143.

3131 Præſatus, ſeu ſuperior non tenetur
 in peccato fornicationis, aut alio peccato
 hominis, circumſtantiam præſationis ex-
 primere, niſi peccet cum publicitate, & ſcan-
 dalos, quia talis circumſtantia non mutat ſpe-
 ciem: excipe peccata ſuperioris, quæ ſcili-
 cet ejuſ concernunt officium.

3132 Frigidus, & Eunuchus, ſi fornice-
 tur,
 Non 3

tur, aperire tenetur circumstantiam impotentiae generandi; quia mutat speciem contra naturam, nam ejus caret sine, ad quem est à natura ordinata. Diana p. 3. tr. 4. ref. 139.

3133 Religiosus habens votum solemne castitatis, si faciat votum se non polluenti, & se polluat, non tenetur exprimere hoc votum. Leander, quia utrumque votum eandem virtutem intendit, imò secundum non est distinctum, sed confirmatio primi.

Q U I D

3134 Circumstantiam se tenentem ex parte materiae, & objecti peccati: v. gr. in furto, an calix sit consecratus, in percussione, an percussus sit Clericus, Pater, Mater, superior.

3135 Qui plura vota de diversis materiis ex se non praeceptis emisit, illa omnia violans, sufficit, si dicat: *tot vota per tot vices fregi*: quia omnia sunt ejusdem speciei. Si vero sint de materiis ex se praeceptis, tenetur illa exprimere, v. gr. fregi votum castitatis, non furandi, &c. Idem dic, si jejunium illius diei, ad quod tenetur ex voto, aut praecepto, fuisset injunctum pro poenitentia sacramentali; tunc namque illud frangens deberet exprimere votum, praeceptum, & onus satisfactionis sacramentalis ob malitiam speciei distinctas, quas inde contraheret actus, ut infra dicemus de distinctione specifica, & numerica, & num. 3193.

3136 Secus est dicendum, si actus sit contra plura praecepta, aut contra votum plures emisit. Unde si quis omittat sacrum die Dominico, quo occurrit festum Sancti, sufficit, si dicat se omisisse sacrum die festo; idem dic de voto replicato, quia praecepta, & respectivè vota sunt ejusdem rationis, ac proinde actus non desunt ex illis malitiam spe-

cie distinctam, juxta dicta in loc. cit. num. 1850.

U B I

3137 Locum peccati, v. gr. peccatum in Ecclesia: v. a num. 319. et in medio ad patrandum peccatum: v. gr. provocandam mulierem usus est ad alere, quod addit malitiam scandalum, & charitatem: v. a num. 328. ad 340. Cuiusmodi peccantis: v. gr. si quis furetur peccatum ad fornicandum, *Quomodo*, in quo peccatum committitur: v. gr. si habeat rem cum muliere adhibendo virtutem. *Quando*, tempus, v. gr. si confessor tractavit inhoneste cum muliere, quando confitebatur.

3138 Circumstantiae aliae sunt materiae speciei, quae scilicet faciunt peccatum poni ad virtutes, seu honestates speciei distinctas, ac proinde constituunt peccatum in specie distincta, ut in allatis exemplis, & quibus fuscè facta est mentio in propriis terminis, praesertim in 6, praec. dec.

3139 Aliae sunt aggravantes in tantum, quae scilicet materiam venientem transferunt in mortalem: ut mendacium communi damno proximi: quae dicuntur aggravantes in infinitum, quia quasi infinite morales in gravitate distat à veniali: & hae sunt materiae aperiendae.

3140 Aliae sunt aggravantes, vel materiae intra eandem speciem, quae peccatum in aliam speciem non transferunt, sed intra eandem speciem augent, vel minuant. Et istae, aliae sunt parum aggravantes, quae tantum est non esse necessarium aperiendis; & sunt *notabiliter aggravantes*, quae scilicet aperiunt unum peccatum mortale plura mortalibus intra eandem speciem in gra-

equivalere: ut est furtum mille aureorum, respectu furti viginti aureorum. De

DIFFICULTAS.

A N sicut necessarium in confessione aperienda.

Opinio tenet, circumstantias notabiliter aggravantes per se non esse necessarium aperiendas, sed aliquando per accidens, si circumstantia propter talem circumstantiam habuerit censuram, vel reservationem.

3143. *Leander de pœnit. tr. 5, dis. 8, q. 10.* Toletus, *Ardekin in 10. 2. pag. 227.* Maltrius *dis. 21. quæst. 7. n. 174.* Sicut ferè 60. Doctoribus apud Dianam, *loc. citum.*

Ratio est; quia Conc. Trid. *sess. 14. c.*

7. enumerans ea, quæ in Confessione de necessitate exprimenda, nullam mentionem facit de circumstantiis notabiliter aggravantibus, sed obligationem restringit ad numerum peccatorum, & ad circumstantias mutantes speciem; in doctrinalibus

quando ea recensentur, quæ necessaria sunt, si alia prætermittuntur, eo ipso virtute de clarantur non esse necessaria: eodem modo, quia, Conc. addit hæc verba: *Nil a peccato pœnitentibus exigitur.* Igitur non apparet præceptum, & nulla obligatio circumstantias notabiliter aggravantes a-

periendi. Quia opinio affirmativa est scrupulosa, & nimis, valde enim perturbaretur conscientia, & valde durum esset, si teneretur aperienda, in qua quantitate circumstantia notabiliter aggravans, & in qua non; quoniam non est major ratio, cur in furto quantum mille aureorum sit notabiliter aggravans, respectu furti viginti aureorum, & non

sic furtum viginti aureorum respectu furti unius aurei; sicut enim primum furtum est in quantitate æquivalente pluribus mortalibus, ita secundum.

Nec id requiritur, ut sit regula Confessario in danda medicina, ut obliget ad restitutionem; quia confessarius per hoc præcisè, quòd audiat furtum esse mortale, obligat pœnitentem ad restitutionem.

Unde concludunt, eum, qui furatus est, v. g. mille, sufficere, si dicat: *Commissi furtum mortale.*

3143. Secunda opinio, cui adhæreo, affirmat esse necessarium aperiendas. Scotus *in 4. dis. 17. q. un. de 2. art. lit. N.* his verbis: *Nec solum peccata, sed circumstantias peccatorum notabiliter aggravantes includi dicitur præceptum;* qui non potest explicari de circumstantiis mutantibus speciem tantum, nam exemplum affert de perseverantia, & diuturnitate peccati, quæ quidem non mutat speciem, sed solum aggravat. Cajet. Sotus, Victoria, Ledesma, Joan. la Cruz. & alii. Ratio est, quia multoties sunt circumstantiæ tales, quæ intra eandem speciem ita aggravant peccatum, ut iudicio prudenti majorem malitiam afferant, quàm si adderetur circumstantia mutans speciem, igitur si circumstantia mutans speciem est necessarium aperienda, ita circumstantia præfata modo aggravans, quæ proinde dicitur notabiliter aggravans.

3144. Circumstantia igitur notabiliter aggravans non est illa, quæ solum facit unum mortale pluribus intra eandem speciem æquivalere; alioquin, qui fornicatur, non tantum deberet explicare copulam, sed etiam oscula, & tactus impudicos antecedentes, concomitantes, & consequentes proximè peccato principali, ad quod ordinantur, connexa; quod secundum communem est falsum; *Sed est illa, quæ ita intra eandem speci-*

em peccatum aggravat, ut iudicio prudenti
majorem malitiam afferat, quam si adderetur
circumstantia mutans speciem.

3145 Hac ratione est circumstantia nota-
biliter aggravans, 1. In furto quantitas mille
aureorum respectu viginti, 2. Excessiva dur-
nitas; v. gr. perdurare in odio, & voluntate
occidendi inimicum plus quam per tres
menses, de qua perseverantia exemplificat
Scotus *cit. v. tom. 3. num. 266. 3.* Talis est
(per plures, qui tenent, gradus consanguini-
tatis non differre specie) circumstantia co-
pule cum matre, aut patre, 4. Talis respectu
homicidii facti per seopletum, est occisio
hominis patrata cum excessiva sevitia, v. gr.
cum obtruncatione nasi, lingua, manuum,
&c. Quem quæso (si non sit fera) non horret
notabiliter tam excessiva crudelitas, ut certò
non judicet hanc esse circumstantiam majore-
rem gravitatem homicidio afferentem,
quam sit alia circumstantia mutans speciem,
putà quam si occisio per seopletum esset fa-
cta ad fornicandum?

Hæ quidem, & similes circumstantiæ no-
tabiliter aggravantes, sunt necessariò aperi-
endæ Confessario tam ut medico, quam ut
judici, quia validiori indigent medicina, qua
curentur, & majori satisfactione, qua pur-
gentur, exemplo desumpto ex morbo, & de-
lecto physico.

Neque hæc sententia est scrupulorum
fomentum, si penitens probum & doctum
Confessarium consulat, & si hæc tenentur re-
gula, quòd *in dubio, an circumstantia sit no-
tabiliter aggravans, conseatur non esse nota-
biliter aggravans;* quia nemo est spoliandus
libertate ob obligationem dubiam: v.
num. 41.

De Circumstantiis plura alia dicta sunt in
propriis materiis.

CONFESSIO ABSENTIS.

3146 **N**on potest quis, nec licite, nec
licite, coniteri ableni per
ras, aut nuncium, & ab eo absolvi, etiam si
periat in articulo mortis, aut impediatur
accedendum ad illum, quia v. g. detinetur
carcere; &c. ita Scotus *in 4. d. 17. q. 2. a. 2.*
Z. quia Sacramenta exposcunt subiectum
presens. Constat ex ipsa forma absolutio-
nis *Ego te absolvo*, quæ non verificatur de
absente, nam pronomen deest, et
vum *Te* significat subiectum presens, ab-
ctum est pariter de presentia materis ab-
cramento Eucharistiæ, n. 2953. & 2954.

3147 Nec obstat, quòd matrimonium
celebretur inter absentes per procuratorem,
quia contractus matrimonii (ut docet
tit. la Cruz) in quo fundatur ratiō contractus,
non est immutatus à Christo in ratiōe
contractus, sed elevatus in lege gratiæ in
ratiōe Sacramenti; ac proinde, quando ab-
sentes, salvatur etiam in ratiōe Sacramenti:
non sic Sacramentum quod in ratiōe Sacramenti
fuit institutum, ut requirat presentiam sub-
iecti ex ejus forma liquet.

Tum quia talis modus confitendi
per litteras, aut nuncium, est expeditissimus
vissimis periculis, revelationis Confessarii
scandali, & aliorum damni, quia ut
titus *cit. ex natura sua est patulus:* quod
in grave præjudicium ipsius Sacramenti.

Hinc Clemens VIII. anno 1602. con-
suetudinem asserionem damnavit ad matrem
fam, temerariam, & scandalosam, etiam
sub excommunicatione doceri, aut in
deduci prohibuit.

3148 Eadem ratione invalida est
lutio, si Confessarius presentem auctorem

CONFESSIO IN SCRIPTIS.

3153 **N**emo, etiam si sit impotens confiteri ore, ut mutus, &c. tenetur confiteri in scriptis, aut per interpretem, quia Confessio fuit à Christo instituta secreta, & hic modus confitendi est ex natura sua patulus. Scotus in 4. d. 17. q. unic. lit. 7. & Diana p. 5. tr. 6. res. 4. Affirmat de impotente confiteri ore, si possit scripto, Leander de Pœnit. tr. 5. dis. 6. q. 17. Difficultas autem est, an fieri possit in scriptis?

3154 Et quidem in casu necessitatis, quo quis sit impotens confiteri, v. gr. quia mutus, ignotæ linguæ, &c. confiteri potest per nutus, interpretem, aut scriptum, dummodo Confessarius absolvendo sit præsens, quia quòd Confessio sit secreta, & vocalis, non est de essentia Confessionis, sed modus sacramentalis, adeoque in casu necessitatis potest esse publica: ut in num. 3114. habetur ex Trident. sess. 14. c. 5.

3155 Extra casum necessitatis absolute affirmat Leander de pœnit. tr. 5. dis. 6. q. 14. & 15. quòd, si quis Sacerdoti præsentem tradat in scripto suam Confessionem tacite legendam, & immediatè ante, aut post dicat: *De his omnibus peccatis scriptis me accuso*, valida, & licita sit confessio, quia implet præceptum Confessionis vocalis, dum voce fateatur peccata ibi scripta esse sua; & cum aliunde de illis habeat dolorem, ponit, quod requiritur ad Confessionis integritatem.

3156 Arldekin in tom. 2. pag. 282. & Moya hanc opinionem sequuntur in casu verecundiæ valde magna.

3157 Dico tamen, extra casum necessitatis confessionem in scripto factam confessario præsentem esse graviter illicitam, & inde invalidam. Matrius dis. 2. q. 7. n. 168. Faber, Brancatus, & alii Scotista, quia confessio vocalis est

Ooo

de

de precepto divino; constat *ex c.* *Quem poenitet de Poenit. dist. 1. Præcepit enim Dominus mundandis, ut ostenderent ora sacerdotibus, docens corporali presentia confitenda peccata, non per nutum, nec per scriptum manifestanda: dixit enim: Ora monstrate, erubescencia enim vultu timore offensis venia criminis: hinc ut innuat Scotus *cit. lit. Z.* erubescencia non excusat, sed sola impotentia, quoniam erubescencia est à Christo intenta, & inde est magna pars poenitentia.*

Tum quia opinio affirmativa potest esse scandalum, & occasio, ut confessio vocalis haud amplius, aut parùm præfertim à puellis usitetur, quia cum non possit faciliter discerni, quanta verecundia requiratur, qualibet puella posset affectare, & præsumere suam verecundiam esse magnam, & excedentem, ac proinde à confessione vocali excusari.

3158 A fortiori nec est licita, nec valida confessio, si quis Sacerdoti, qui fuit peccato præsens, dicat: *Me accuso de peccato illo, quod tu scis me heri commississe*; quia hæc notitia non est sacramentalis, nec si sit ordinata ad Sacramentum, sed est extrajudicialis. Scotus *in 4. d. 16. q. 1. lit. E.*

3159 Confessarius autem nullo pacto potest dare absolutionem in scriptis, sed debet eam voce proferre: *v. num. 3109.*

CONFESSIO DE SOLIS CONFESSIS.

3160 **C**onfessio de solis mortalibus aliis confessis est valida, & fructuosa: *Fructuosa*, quia habet augmentum gratiæ: *Valida*, quia habet omnes partes; peccata enim confessâ considerari possunt ut remissa, & ut commissa; unde absolutio cadit supra illa ut commissa, quo pacto sunt materia sufficiens. Insuper substant novæ materiæ proxima, nempe novæ contritioni, confessioni, & satisfactioni; requiritur enim novus dolor.

CONFESSIO REITERANDA EST.

3161 **Q**uoties est invalida; quæ triplici capite contingere potest. 1. Ex parte poenitentis, 2. Ex parte confessarii.

EX PARTE POENITENTIS

3162 **E**st invalida, & reiteranda confessio, 1. Facta sine dolore, ut in defectu alterius partis essentialis. Novæ ignorantia excusat, quia est defectus partis essentialis, nempe materiæ proxime, 2. In qua quis voluntarie aliquid mortaliter peccandi mortaliter; quia tunc non est dispositum se emendandi: talis est, qui in confessione proxima peccandi reperitur, qui relinquare potest, & non vult.

3163 In casibus, in quibus confessio confitetur, peccat, seu indispositus ad Sacramentum accedit, sacrilegium committit.

3164 Rudis, qui sine certo numero, & grosso modo mortalia indocto confitetur, confessus est, non tenetur, detecto errore confessiones reiterare; Leander *loc. cit. 5. q. 71. Diana p. 3. tract. 4. res. 89.* quæ erunt valida, & fructuosa, quoniam peccata fuerunt directe absoluta; non est obligatio iterum subjiciendi clavibus peccata, mel directe absoluta.

3165 Hinc Diana *in sum. ver. Confessio* us quoad Examen *num. 38.* ait: *Confessio poenitentis perturbet circa valde necessitates reiterarum confessionum. Nam, si interrogatus illos de numero, respondeat, se nunquam merum expressisse, cum id bona fide se relinquendos in bona fide, ait: Memento, nisi aliquod essenziale omisisse, tunc confessiones aliquin non integram materiam*

7. *ANDA EST.*
 1166 Non sunt reiteranda confessiones
 factæ post confessionem invali-
 dam, quæ sunt fuerunt validæ, & fructuosæ
 in bonæ fidei; sed solum est reiteranda
 illa, in qua fuit defectus, postquam memo-
 ria recordetur. Hinc qui culpabiliter morta-
 litate moritur, & postea in aliis confessionibus est
 confessus illius sacrilegii, quando tandem ejus
 recordatur, non tenetur ad has repeten-

NOTA CELEBREM DOCTRINAM.

Quando reiteratur confessio invali-
 da cum Sacerdote, qui priorem
 confessionem non audivit, necesse est
 iterum in omnia distinctè, & in particulari
 ordine exprimitur peccatum, quod ta-
 citè, & sacrilegium, quod fecit.

Quando vero confessarius est idem, etiam
 recordetur peccatorum, nec distinctè,
 nec tacite, nec penitentia imposita, sed
 quod sibi confessus fuerit, tunc suffi-
 cere defectum commissum, nempe pec-
 catum, quod tacuit, sacrilegium, quod fe-
 cit, peccata nova, si sint; de cæteris verò,
 si confessarius audivit, se accusare in ge-
 nerali. *Item accuso me de omnibus peccatis,*
in confessione invalida tibi aperui. Quia
 in confessione penitens, licet invali-
 de distinctè ea declaravit, & confessarius
 penitentiam imposuit. Ita *Leander tract. 5.*
cap. 9. Dian. part. 5. tract. 14. ref. 51.
Castro alanus, Lugo, & alii.

1168 Dico tamen melius cum D. Thoma
 reiteranda esse peccata distinctè, & in parti-
 culari, nisi confessarius eorum recordetur
 in confuso, aut saltem nisi recorde-
 tur in confuso, & in communi status, ac vita
 penitentis, quam tunc ducebat, aut pœni-

tentia à se imposita; *Mastricius disput. 2. 1. 9.*
8. n. 198. Bonac. Navar. & alii: quia si licet
 non recordetur, non potest confessarius rectè
 fungi suo munere in medicina, & peniten-
 tia imponenda; bene verò si præfato modo
 recordetur.

1169 Hinc praxis est, ut confessarius, si
 penitenti sibi confessio absolutionem diffe-
 rat ad plures dies, vel quia confessio est lon-
 ga, & non potest eodem die perfici; vel quia
 penitens est indispositus; tunc accedente
 termino dilationis, licet non recordetur pec-
 catorum confessorum distinctè, & in specie,
 sed solum in confuso, non exigit, ut confes-
 sio repetatur, sed ut dolor eliciatur, & absol-
 vitur; quia penitens jam satisfecit confessionis
 integritati materiali.

1170 Hac ratione, qui eidem confessario
 est confessus, hoc modo uti poterit in con-
 fessionibus repetendis, si prudenter timeat
 aut inveniat eas ex defectu veri doloris, pro-
 positi, aut ex aliquo capite fuisse invalidas,
 dicendo: *Accuso me de omnibus illis peccatis,*
quæ tibi in aliis confessionibus confessus sum.
 Vide quantæ utilitatis sit eundem semper
 adire confessarium.

EX PARTE CONFESSARII

1171 Invalida, & reiteranda confessio
 est, 1. Si confessarius verba absolu-
 tionis substantialiter vitiaverit, aut intentio-
 nem actualem, vel virtuales absolvendi
 non habuerit, 2. Si careat jurisdictione, 3.
 Si sit excommunicatus vitandus, quatenus
 est publicè denunciatus, vel notorius per-
 cussor Clerici; quia habet jurisdictionem
 impeditam. Valida autem est confessio, si
 confessarius excommunicatus vitandus, si in
 loco, ubi ignoratur, & communicari errore
 non habetur, nec creditur excommunicatus;
 insuper si habeat titulum, quatenus est Pa-
 rochus,

rochus, aut verè approbatus; quia in hoc casu Ecclesia supplet jurisdictionem, qua ille caret. *Leander cit. q. 78. & 79. & com.* Non excusat autem error particularis. Vide fusè à *num. 3256.*

3172 Valida est, & non iteranda confessio bona fide facta cum Sacerdote valde ignaro, quia ad valorem sufficit notitia de peccato in communi, videlicet, quòd penitens habeat peccatum; sacrilega tamen, & inde iteranda est, si cum eo scierit, & ex malitia fiat; *Leander cit. q. 74. Diana part. 3. tr. 4. ref. 121.* Quilibet confessarius approbatus est censendus idoneus, nisi certò constet de opposito.

3173 Valida, non iteranda est confessio facta bona fide cum confessario, qui ob surditatem, somnum, aut distractionem, aliqua mortalia non intellexit sine culpa penitentis, & solum culpa erit in confessario: quòd si penitens id postea advertat, sufficit, quòd si penitens id postea advertat, sufficit, quòd si repetat ea, quæ probabiliter iudicat, aut scit non fuisse audita.

3174 Si verò nescit, quòd illud fuerit; si confessio est brevis, tenetur omnia repetere, quia de singulis potest prudenter dubitare; si longa, non tenetur omnia repetere; quia in tanta multitudine non potest de singulis prudenter dubitare, sed solum confiteri debet peccatum illud in communi, dicendo: *Me accuso de peccato illo mortali, quòd confessarius non audivit*: similiter, si sint aliqua non audita, quæ pariter determinatè discernere non potest.

3175 Probatur à pari, nam ex superius dictis, qui scit se commisisse aliquod mortale, & non recordatur quale fuerit, tenetur illud in communi, & in genere confiteri: similiter, qui dubitat de aliquo mortali à se commisso, tenetur illud dubium confiteri; & demum, qui dubitat de aliquo peccato

in communi, an illud confessus fuerit, tenetur illud dubium confiteri; igitur, quòd vel dubitat, aliquod, vel aliqua mortalia non fuisse à confessario intellecta, debet in communi, & in genere confiteri, si nesciat in particulari, qualis illa fuerit.

3176 Debet tamen tunc determinare materiam, quantum fieri potest, dicendo, *Scio, vel dubio, an confessus fueris unum peccatum grave meum, si quale fuerit; sed tempore illo scilicet commiseri tales, vel tales species peccatorum.* *Leander cit. tr. 4. ref. 158. Leander hic tr. 5. q. 86. Tamb. Lugo.*

3177 Ad tollendos scrupulos, sancti deles, quòd si ob aliquem defectum contigerit aliqua eorum confessio valida sine eorum culpa, in sequenti confessione valida, peccata illa fuerunt inchoate soluta.

DE SATISFACTIONE

3178 Satisfactio sacramentalis, est compensatio pœnæ temporalis detur injuriam Deo illatam, consistens in opere, & laboriosis à confessario taxatis.

3179 Peccato enim mortali committitur culpa, quæ est offensiva Dei, & pœnæ eterna; per sacramentum penitentiae committitur tota culpa, ita ut peccator redeat in Deum; etiam; pœnæ verò non remittitur, sed commutatur de æterna in temporalem faciendam in præsentem, vel in alia Purgatorio. Hanc pœnæ temporalem satisfactio sacramentalis compensat ultra vires ex opere operato, ita ut majorenam compensat jejunium à confessario positum, quam voluntarie assumptam, autem soli Deo est nota.

3180 Satisfactio in voto, videlicet in voto positò eam adimplendi, est pars essentialis

penitentiæ, se tenens ex parte ma-
ioris proximitate, in esse autem exhibitio. seu
instructio, est pars integralis. Scotus in
4. d. 16. qu. 1. lit. E.

1181 Hinc penitens penitentiam ac-
ceptare tenetur, ita ut qui nullam acceptare
voluerit, non possit absolvi, quia non esset
satisfactus, nec verum dolorem haberet: ita

1182 Plures tenent eum posse peniten-
tiam acceptare, & absolvi, si dicat vel
penitentiam in Purgatorio solvere. Et quamvis
penitentiam admittat Scotus in 4. d. 19. qu. un. lit.

1183 In casu, quo aliâs penitens recederet de-
bet, hic tamen casus est metaphysicus,
quod nunquam contingit, adeoque in
re non est à communi recedendum.

1184 Confessarius verò debet esse pru-
dens penitentiam imponenda, quamvis e-
ius pro peccatis contra Deum, ut
pro penitentia injungenda sit ora-
tio pro peccatis contra proximum, ut avari-
tiam, &c. Et pro peccatis contra seip-
sum peccata carnis, jejuniium. Confessa-

1185 Confessarius debet uti prudentia, ut peniten-
tiam imponat moderatam, convenientem
personæ, & conditioni personæ, ac penitentis
generati: hac ratione sæpè sapius solent
diffiniri pro peccatis carnis non jejunia,
satisfactiones injungere. Imò si penitens ro-
get, ut aliam penitentiam mitiorem impo-
neret, non sit nimis rigidus confessarius, sed
excusetur, ante oculos habens illud
Psalmi 12. *Arundinem quassatam non con-*
fringet, & limum fumigans non extinguet.

1186 Confessarium posse penitentiam
imponere liberam per modum consilii, non
precepti, tenent Diana, & Bonac. hic.

1187 Probabilius tamen dico non posse.
Martini disp. 21. quæst. 11. n. 281. Lugo, & a-
lii, quia Conc. Trid. sess. 14. c. 8. præcipit;

*Debet ergo Sacerdotes Domini, quantum
spiritus, & prudentia suggererit, pro quali-
tate criminum, & penitentium facultate,
salutares, & convenientes satisfactiones in-
jungere, ne, si forte peccatis committant, & in-
dulgentiis cum penitentibus agant, levissima
quædam opera pro gravissimis delictis injun-
gendo, alienorum peccatorum participes effi-
ciantur. Quæ verba non indicant consilium,
sed præceptum.*

3186 Hinc ex una parte confessarius gra-
viter peccat, si sine rationabili causa pro pec-
catis gravibus valde levem penitentiam im-
ponat, v. gr. *quinque Ave.* Rationabilis cau-
sa levem imponendi, est extraordinaria con-
trictio, si penitens luaturus sit Indulgenti-
am, aut Jubileum, quia satisfactio satis ul-
tra habetur per Indulgentiam. Sequitur ex

Trid. sess. 14. cap. 8. *Eos fieri peccatorum
participes, qui sine justa causa pro gravibus
peccatis leves penitentias injungunt.* Nec
compenfant illa verba, *Quidquid boni fece-
ris, &c.* quia sunt deprecativa. Busemb. lib.

1. tr. 4. c. 3. dub. 4. num. 2. contra Dianam
p. 3. tr. 4. ref. 97, qui cum aliis affirmat.

3187 Optimum tamen consilium est, quod
injungat penitenti, ut ipse applicet merita,
& satisfactiones passionis Christi. Utilis pen-
itentia sunt Psalmi Penitentiales, litania
Virginis, aut Sanctorum, Psalmus Miserere:
v. pag. 11. prop. 21. ab Alex. VIII. damn.

3188 Ex alia parte, penitens graviter pec-
cat, si penitentiam pro peccato mortali im-
positam non adimpleat aut diù ex negligenti-
a differat. Si confessarius præfixit tempus, v.
gr. jejuniium. Feria 6. communionem die
Dominico, tunc implere debet: faciliter ta-
men potest à mortali excusari dilatio ad pau-
cos dies. Si non præfixit tempus, Diana par.

10. tr. 12. ref. 42. Leander hic tr. 5. disp. 9. qu.
89. Escobar, Henriquez, Fernandez, & alii te-
nent

nent posse, sine mortali differri ad unum annum; quia sicut confessio ab Ecclesia præcepta potest differri ad unum annum, ita satisfactio à confessario imposita. Patet tamen adimplendam esse, quam primum commode potest, ut de voto à num. 1841. ad 1847. Certum tamen est, quod non teneatur quis penitentiam implere ante absolutionem, aut communionem: vide *propof. 16, & 17.* ab Alex. VIII. *damn.*

3189 Non peccat graviter, si omittat penitentiam pro venialibus, aut mortalibus aliis confessis impositam; nec si de imposita pro mortalibus partem levem omittat: v. num. 425.

3190 Qui penitentiam adimplet in statu peccati mortalis, non invalidat, aut illicitat confessionem præsentem; quia confessio præsens non vitatur per mortale futurum. Item satisfactio præcepto, sed non recipit tunc fructum, nempe effectum remissionis poenæ; illum tamen recipit postea recedente fictione, quando scilicet evadit in gratia; quia satisfactio suum effectum dat ex opere operato, nempe ex sacramento, quod est vivum, adeoque licet satisfactio per mortale fuit mortificata, reviviscit recedente peccato.

3191 Sit exemplum de operibus mortuis, & mortificatis: *Opera mortua* sunt illa opera bona, quæ sunt facta in peccato mortali, quod est mors animæ, & hæc quia fuerunt nata mortua, non reviviscunt: *Opera mortificata* sunt opera bona, quæ fuerunt facta in gratia, quæ est vita spiritualis animæ, quæ accedente peccato mortali, evadunt mortificata, quatenus stante societate peccati mortalis non retinent rationem meriti ad vitam æternam; recedente verò mortali, & redeunte gratia per penitentiam, reviviscunt in ratione meriti, ex eo quia fuerunt nata viva: hinc sunt versus.

*Illæ reviviscunt, quæ mortificata fuerunt
Vivere non possunt, quæ mortua non fuerunt.*

Opera autem bona, quæ fuerunt in peccato mortali, licet non sint meritoria in certam vitam æternam, nec per subseq. certam penitentiam reviviscunt, profunt ad alios effectus, nimirum ad obtinenda bona temporalia, ad humiliationem, & ad vitanda præparata tormenta in inferno, juxta verbum Col. 3. 2.

*Quæ cum mortali bona fuerunt, dant fructum in terra,
Cetera faciunt humile, & minuant tormenta gehenna.*

3192 Potest pro penitentia temporaria aliud debitum ex præcepto, v. num. 21. *quest. 11. num. 272.* Arctinus, Ponticus alii Scotista, Lugo, Amicus, Syerius, & alii plures, 1. Quia opus per præceptum certam rationem satisfactionis, 2. Quia opus per præceptum potest elvari per clavem, & effectum satisfactionis ex opere operato, licet nemo possit per unicum solutionem duobus debitis satisfacere (quæ est ratio rationis negativæ) hoc est verum ex merito, & benignitate creatoris, unam solutionem pro duobus debitis certantis, cujusmodi est Deus, ex Trid. *sess. 14. cap. 9.* habetur: *Docet præterea, ut non solum panis, &c. sed etiam temporalia, & gellis à Deo insuctis, & à nobis pariter acceptis apud Deum Patrem, per Christum sunt satisfacere valeamus.* Et tamen Deus la dat in poenam, juxta illud, *Propter peccata veniunt adversa.* Tum quia id est verum materia justitiæ; at extra materiam solam duabus obligationibus satisfieri, nihil potest, ait Gobat. *to. 3. de voto n. 24.*

3193 Qui tamen tale opus, v. num. 3192.

Quadragesimam omitteret, deberet utriusque præcepti circumstantiam in confessione præcipue non præcisè quia contra duo præcepta peccaret, sed quia contraheret distinctas species distinctas, ab ipsis præceptis distinctas; præceptum enim Ecclesiæ in hoc obediendam, seu temperantiam; præceptum vero confessorii satisfactionem, & satisfactionem: *v. num. 3135.*

3194. Hæc dicta volo, quantum ad id, quod potest; regulariter enim non debet imponi pro pœnitentia opus aliud debitum. Nec pœnitens potest satisfacere per opus aliud debitum, si confessorius id non exigit.

3195. Potest imponi pœnitentia applicanda pro animabus purgatorii; Tamb. *in conf. pag. 407. num. 16.* Lugo, & alii, qui pœnitentia habet rationem satisfactionis, de duplici capite, 1. Quantum est ex parte operantis; & hæc prodest animabus; 2. Quantum est ex opere operato, & hæc prodest ipsi pœnitenti; nam est personalis ex ratione Christi, & consequenter pœnitentiam frustratur satisfactione.

3196. Pœnitens tenetur per se ipsum pœnitentiam implere, ita ut nec auctoritate propria, nec Sacerdotis, possit eam alteri committere. *Mastrius dis. 21. qu. 11. num. 287.* Lugo. Et quidem, quod non possit id nec committere auctoritate propria, proinde quia licet alius possit pro eo satisfacere pro opere operantis, ipse tamen, nec alius potest opus illud elevare ad vim satisfactionis ex opere operato; hoc namque spectat ad potestatem clavium, nempe ad ipsum confessorium; hac ratione non potest ipse pœnitens satisfactionem sibi etiam in melius immutare: *v. sup. 15. ab Alex. VII. damn.*

3197. Nec id potest auctoritate Sacerdotis, quia tres actus *contritio, confessio, & satis-*

factio sunt materia proxima, quatenus sunt in pœnitente: constat ex *Trid. sess. 14. cap. 3.* Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus, nempe, *contritio, confessio, satisfactio, qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem, ex Dei institutione requiruntur, hac ratione pœnitentia partes dicuntur.*

3198. Præceptum igitur satisfactionis est personale, non minus quàm præceptum jejunii, audiendi Millan, &c. eò maxime quia pœnitens per pœnitentiam punitur, & curatur adeoque ille, & non alius debet medelam sumere, & pœnam subire.

COMMUTATIO PœNITENTIÆ

3199. Pœnitentiam ab uno confessorio impositam potest alius in benigniorem commutare; non solum, si sit pure vindicativa, & satisfactiva, sed etiam si sit medicinalis, & præservativa; quia secundus confessorius se habet ut successor prioris in eodem Tribunali, tam ut *Judex*, quàm ut *medicus*.

3200. Si posterior confessorius non sit æqualis, sed inferior, potest pœnitentiam à superiori impositam pro non reservatis commutare; minime, si pro reservatis, quia sicut in reservata non habet jurisdictionem, ita non potest illis iudicium efformare, imponendo pœnam; bene verò pro non reservatis, quia quoad illa est æqualis.

3201. *Commutatio pœnitentiæ*, si fiat ab eodem confessorio, fieri potest extra Confessionem, usquequò habet notitiam confusam peccatorum; quæ commutatio, & satisfactio erit sacramentalis, quia confessorius ex peracto iudicio virtualiter retinet potestatem pœnam mitigandi, & commutandi ad petitionem, & preces ipsius pœnitentis. Quod si sit omni-

omnino oblitus, potest penitens remem-
tare in confuso. **Inde** ex penitentia data po-
test faciliter expertus confessorius statum
penitentis dignoscere.

3202 Si autem fiat ab alio confessorio,
certum est, quod fieri debeat in Confessione,
aliàs satisfactio non esset sacramentalis.

3203 Difficultas tamen est, *an in nova
confessione possit penitentia commutari non au-
ditis peccatis praeiudicatis, ob qua fuit imposita?*

Affirmant Diana p. 2. tr. 15. ref. 53. Tamb.
in meth. conf. pag. 408. num. 22. Nav. Tol.
& alii; quia posterior confessorius, cum sit
Iudex, & medicus, potest de tota causâ juxta
praesentem penitentis dispositionem judi-
care. Idem tenet Joseph de August. de eo, qui
est oblitus penitentiae injunctae, nimirum,
quod possit confessorius novam imponere
juxta praesentem penitentis statum.

3204 Dico probabilius, quod non possit
non auditis saltem in confuso peccatis prio-
ribus. *Mastrius dis. 21. q. 11. n. 295.* Filiuc.
Lugo, & alii, quia iudex non potest ferre
sententiam, nisi cognita causa; & in nova
confessione, licet cognoscat causam praesen-
tem, non cognoscit causam praeteritam; igitur
non potest disponere de sententia praeterita,
nisi notitiam saltem in confuso habeat
causae praeteritae. Poterit tamen aliquando
confessorius expertus, ex ipsa penitentia
praeterita, causam praeteritam in confuso
cognoscere.

3205 Non placet Ardekin *ro. 2. pag. 239.*
nu. 10. dicens, quod oblitus penitentiae, aut
factus impotens ad illam implendam, non te-
neatur ejus loco ad aliam; quia penitentia
imponitur in satisfactionem, & est pars in-
tegralis sacramenti, adeoque non tenet paritas
de aliis praecipuis, v. gr. Missae, jejunii, & vo-
tis. Tenetur igitur aliam confessorio petere:
v. à n. 1841. ad 1847.

DE SIGILLO.

3206 **S**igillum sacramentale, *Et hinc
suo servandi secretum in confes-
sione confessorio aperitur.* Obligat peni-
tenti, Divino, & humano, & tam in
in nullo casu, etiam si salus propria
totius mundi inde penderet, licet aliter
gere, sive directè, sive indirectè.

3207 Ut peccata sub sigillo Sacramen-
tali cadant, requiritur, quod penitens ea
aperit per Confessionem Sacramentalem
pe animose accusandi, & absolutio-
cipiendi; secus, si ea aperiat alio fine,
si flexis genibus dicat: *Hoc tibi dico sub
confessionis: v. n. 2930. & tom. 2. n. 19.*

3208 Sub sigillo Sacramentali cadunt
omnia peccata, etiam publica, & circum-
stantiae, etiam impertinentes, ignorantiae
tam ipsius penitentis, quam confessorii,
& defectus naturales, etiam ignorantiae
festati, qui confessionem aliquo modo
osam reddere possent. v. gr. quod peni-
sit illegitimus, &c. quia sigillum Sacramen-
tale obligat ad occultandum omne in
confessionem odiosam reddere possent.

3209 *Alia verò conditiones sunt quae
penitentis, quae non sunt peccata, sed
Eius morales, civiles, vel naturales, non
reddunt penitentem vilem, seu motus
stimulationis, etiam si in confessione facta
ad confessionis sigillum non obligant, nisi
gillo dicantur. & specificentur, quae
sumuntur dice, ut secreta naturalia, non
reddunt Sacramentum odiosum. See
opera bona, & virtutes ipsius penitentis.*
Mastr. dis. 21. q. 10. n. 253.

3210 Non violat sigillum confessionis
si peccatum aliquod auditum referat,
men ut nullo modo veniri possit in

... nec aliqua communitas infamari.
 ... nec loquatur de peccato proximi,
 ... nec in loco, ubi est auditus; quia
 ... non violat sigillum confessarius, si dicat
 ... in genere, Titium esse confessum mortale,
 ... in specie, v. gr. mendacium. Mi-
 ... si dicat in genere esse confessum veni-
 ... esse bene confessum, Quia Confes-
 ... fit nisi de peccatis, & absolutio non
 ... pro peccatis.
 ... Si penitens ob indispositionem non
 ... facta Confessionis, tenetur Confessari-
 ... adere, alias indirectè Confessio
 ... At si ille mere fide ad Confes-
 ... nimirum ad vitandam infamiam.
 ... Confessarius esset certus, quod
 ... ad Communionem accederet, deberet
 ... negare, quia ex una parte Confes-
 ... sacramentalis, ex num. 2930.
 ... simulacioni ad commun-
 ... ita ferè Ardekin tom. 2.
 ... num. 7. v. num. 1733.
 ... Violat sigillum, si penitentiam
 ... imponi solitam revelet, v. gr.
 ... penitentiales, coronam, &c.
 ... Non violat sigillum, si revelet pœ-
 ... veniali imponi solitam, puta
 ... Ave; Clericatus c. 12 s. n. 8. I-
 ... p. 5. tr. 11. ref. 31. tenet, si unum
 ... aut quinquè Pater, & Ave; quia non
 ... Confessionem venialium.
 ... Violat verò, si dicat superiori, in tali
 ... postulari facultatem pro re-
 ... Clericatus cit. num. 13.
 ... Qui num. 15. ritè tenet, violare
 ... Confessionium, si dicat: Non absol-

(Nisi addatur causa, quæ excludat om-
 nem manifestationem, seu suspicionem pec-
 cati; puta quia materiam non repetit, vel
 tempus non habuit suam explendi Confessi-
 onem; quamvis etiam in his, & similibus lo-
 cutionibus sit parè os aperiendum, & cum
 magna cautela. Coton. num. 29. & 30. Ubi
 etiam notat, non esse licitam dicere de pu-
 blico peccatore, Confessus est mihi suum
 peccatum.)

3217 (Si contingat, Confessarium pro-
 prium peccatum confiteri non posse, nisi re-
 velet alterius peccatum in Confessione audi-
 tum suum reticere tenetur; quia præceptum
 sigilli Sacramentalis strictius obligat, quàm
 præceptum confitendi omnia mortalia; hoc
 enim solùm est affirmativum, illud negati-
 vum.) Ita Ardekin tom. 2. pag. 236. num. 11.
 Id tamen longè priùs docuit Scotus in 4. d.
 21. q. 2. lit. M. ver. Ad aliud dico.

3218 Confessarium, qui in Confessione
 ex socio conspirationis novit sibi insidias pa-
 rari, posse se continere domi, divertere à sil-
 va, &c. quia id non est revelativum Confes-
 sionis, sed indifferens ad peccatum confes-
 sum, vel non confessum, cum æquè potuif-
 set haberi, si peccatum non esset confessum;
 tenent Scotus in 4. d. 21. qu. 2. litt. M. Tamb.
 in meth. conf. p. 412. cap. 6. num. 5. Bonac. Fe-
 nech. Ardekin tom. 2. pag. 237. qui hanc ad-
 dit rationem: Quia fuga hæc per se nullum
 peccatum manifestat, sed solam peccati Con-
 fessionem. quoniam peccatum socii illi antea
 cognitum habuerunt. Leander hic tr. 5. dis. 10.
 qu. 68. & 69. Bulemb. lib. 6. tr. 4. c. 3. dub. 1. n.
 5. addit: Ad sus ipsius gubernationem licere
 tali casu ea scientia uti, videri probabitur, v.
 gr. abstinendo à calice, in quo scitur esse ve-
 nenum, descedendo à silva, in qua parat am-
 bi mortem sciat ex unius latronis Confessione.
 Docent Sylv. Henr. Coninch. Layman. &

Post Exam. Ecclesiast. Tom. 1.

Ppp

quam

quamvis Lugo id negat in casu, quo inde ex lociis sequatur damnum poenitenti; etiam in hoc casu concedit Coninch. cum aliis, quia damnum per accidens sequitur: *v. rom. 3. num. 365.*

3219 Diana *verò part. 5. tr. 11. ref. 46.* cum Riccardo, Nav. Suario, & Soto, rectè, & clarius rem distinguit: videlicet, si in casibus prædictis, & similibus, ex diversione, & fuga Sacerdotis ob propriam vitam servandam, sequeretur aliqua suspèctio apud alios de peccato confessò, aut periculum damni poenitentis, tunc non posse Sacerdotem se divertere, etiam si sit in mortali, sed de contritione provisum teneri ingredi silvam, vinum venenatum in Altari sumere, & Deo se commendare; quia sigillum sacramentale ob bonum fidelium, & reverentiam Sacramenti, fortius obligat, quam salus totius mundi; & multò magis, quam propria vita servanda: quæ suspèctio faciliter contingeret; quia socii conspirationis, videntes Sacerdotem post auditam Confessionem complicit, se divertere ab itinere certè assumpto, &c. jam suspicarentur de delicto conspirationis confessò, & possent in socium irruere; tunc enim divertio, & fuga, licet non sit ex natura sua manifestativa sigilli, talis est hic & nunc ex circumstantiis.

3220 Si autem contingat, quòd circumstantia sint tales, ut ex diversione, & fuga, nulla directè aut indirectè oriatur suspèctio peccati confessi, v. gr. quatenus socii complicitem consententem non viderunt, &c. tunc Sacerdotem ob vitam servandam posse licitè se divertere.

3221 Confessarius nullo pacto uti potest notitia habita in Confessione pro externo aliorum regimine, administratione Sacramentorum, &c.

3222 Hinc non potest Sacerdos negare

Eucharistiam, matrimonium, &c. ei, quem ex Confessione scit esse malignum, impediam, &c. Nec Abbas Marchum, quem ex Confessione scit esse cubinariam, è loco, aut Officio removere potest. Ita Scotus in 4. d. 21. q. 2. art. 1. hoc notabile documentum aliter.

3223 Si dicas: non apponit remedia salutem ovis sua. Respondeo: consilium fore poenitentem à meliori modo, quo perire illum locum sibi periculosum dimittere, non erit, non attinet esse Deum, sed ad filios cultos, sibi secundum justitiam videri. *Dei correctioni dimittat.*

3224 Hinc Clemens VIII. Decretis 1591. die 26. Martii generaliter præcepit huiusmodi notitiæ ulum: *Tam Imperatores pro tempore existentes, quam Confessores, postea ad superioritatis gradum sublevari, caveant diligentissime, ne ea notitia quam de aliorum peccatis in Confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem committant.*

3225 Quo non obstante Decretum, *in Meth. Conf. pag. 412. §. 2. & Malin. Theol. mor. dis. 21. q. 10. art. 2. de poenitentis distinguunt actus, 1. Qui veritate personam poenitentis, ut eum pariter loco removere, ei suffragium, aut communionem negare, &c. 2. Qui non exteriore circa personam poenitentis, sed sine illius tunc, v. gr. servo non tradere claudere, superiorem claudere fores, unde scilicet ditum nocte exire, &c. Quæ præmissa actione, tenent in Decreto compendiosè actus primi, non secundi generis, quos hos nihil in exteriori gubernatione personarum singulares decernitur: Et illud prior utitur ob bonum proprium vel poenitentis, vel communis, vel innocentis, & ut scandalum vitetur, &c.*

men, ut nec directè, nec indirectè

alioquin sciens ex unius complicitate confessione, se fore occidendum, non potest se domi continere, etiam si inde nulla suspicio peccati confelſi: Ita illi, & alii pro se citat D. Th. hic qn. 1. art. 1. q. 2. Bonav. d. 2.2. part. 2. qn. 1. & Scotus d. 4. 2.1. qn. 2. f. ad argum.

220. Cæterum novissime adest Decretum Inquis. Univ. Rom. de anno 1682. quod dicitur: *Ne quis publice, aut privatim doceret, aut defendat, licere uti scientia ex Confessione acquisita cum gravamine pœnitentis, nisi si scilicet debeatur quacumque ejus revocatio, & quatenus multo majus gravamen eorum pœnitentis ex non usu sequeretur, nec etiam universis Sacramenti pœnitentis minister, ut à tali doctrina in praxim abstinere profus abſtineat*, apud Ardekin tom. 2. pag. 238. & Fenech de sigillo.

221. Pro externa igitur subditorum gubernatione, superior super peccato ex Confessione cognito ita se gerere debet, ut si eum illud audivisset, ac proinde habente dictum Scoti: *Non attendet*

222. Nec potest superior ex notitia peccati Confessione habita, inquirere media ad sciendum extra Confessionem, ad puniendum subditum, aut alium, nec circa personam pœnitentis exercere potestatem, quia ex hoc maxime odiosum redderetur sacramentum pœnitentia, nedum ipsi pœnitenti, verum etiam cæteris fidelibus, si scilicet Confessarium ex notitia Confessionis acceret expiscandi eamdem notitiam extra Confessionem, & inde actiones contra personam patrandi.

223. Confessarius, non obstante Confessione, potest uti notitia peccati, quam aliunde habet, dummodo eam nullo modo per actum Confessionis adjüvet, & absit

scandalum; quia non utitur notitia Sacramentali.

3230 Confessarius, si ex complicitate Confessione sciat pœnitentis peccatum, quod ipse non confitetur, non potest ipsum de eo speciatim interrogare, sed solum in genere, *an habeat aliud peccatum, quod confiteatur*; quod si negat, eum tenetur absolvere, si aliis impeditum non inveniatur.

3231 Si illud sciat extra Confessionem, ex auditu fide digni, tenetur eum interrogare in specie; quod si negat, debet pariter eum absolvere, quia putare potest illud cum alio Confessario esse confessum; vel relatores deceptum esse; quia in pœnitentia foro credendum est pœnitenti, sicuti contra se, ita & pro se. Si tamen illud certo constet Confessario, quatenus v. gr. furastem, blasphemantem, &c. vidit, & certo sciat non esse cum alio confessum, tunc si neget, eum absolvere non debet, utpote indilpositum. Ardekin tom. 2. p. 237.

3232 Nullo pacto licet Confessario loqui cum pœnitente de peccatis in Confessione auditis; quia ruborem affert, & reddit odiosam Confessionem; licet autem de ipsius pœnitentis licentia; quam concedere censeatur, si ipse prior de illis loqui incipiat.

3233 Si Confessarius in Confessione gravem errorem commisit, qui pendeat in futurum, v. gr. quia bona fide consuluit contractum, quem postea usurarium reperit, tenetur petere à pœnitente licentiam loquendi de materia confessionis præterite ad salutem animæ illius pertinente. Si pœnitens neget, probabilius est, quod possit de peccato, & reloqui, ac errorem corrigere, 1. Quia tunc *Proprie non loquitur extra Confessionem, sed perficit eam, que inchoata, & imperfecta erat*, 2. *Quia in casu mali consilii, nil loquitur de Confessione præterita, sed suum confitetur*

hunc malè datum revocat. Arldekin tom. 2. pag. 236. num. 13. & Fenech. Quòd si pœnitens audire non velit, debet Confessarius eum monere, quòd sit in malo statu, denegando licentiam, & recusando audire.

3234 Si pœnitens, ob aliquem bonum finem, v. gr. ad consilium à doctiori petendum, ad malum aliquod avertendum, &c. licentiam det Confessario, de proprio peccato, aut alia re Confessionis cum alio loquendi, potest Confessarius sine fractione sigilli, cum eo loqui, sed non cum altero, ad quem licentia non fuit concessa; quia id, quod pœnitens potest facere per se, potest per alium facere; nec Confessio odiosa redditur: licentia autem debet esse expressa, & nullo modo sufficit præsumpta; quia talis præsumptio est odiosa, aut periculosa; imò tunc peccatum manifestare debet, de quo consilium petit, non peccatorem.

3235 Dixi, ob aliquem bonum finem; quia, ut ritè advertit Scot. in 4. d. 21. qu. 2. h. l. jus sigilli Sacramentalis non est tantum ipsius confitentis, sed etiam totius communitatis fidelium, quæ aliàs maxime perturbaretur, & ipsius Sacramenti, cui ipse pœnitens renunciare non potest; ac proinde non potest pœnitens ex lubricitate, & levitate licentiam Confessario dare de re ad Confessionem pertinente loquendi, nec Confessarius ea uti debet sine magna Sacramenti irreverentia.

3236 Ille verò, cui Confessarius peccatum de pœnitentis licentia manifestavit, ob consilium, aut aliam causam ad absolutionem Sacramentalem spectantem, ad sigillum Sacramentale tenetur, quia est notitia ex Confessione orta, & ad confessionem ordinata. Arldekin cit. pag. 237. num. 15.

3237 Ad sigillum Sacramentale tenetur ultra Confessarium; interpres ille, quem

Confessarius super re Confessionis tenuit, laicus, qui Sacerdotem se iuratus Confessionem excepit, aut qui casualiter peccatum confitentis audivit; item ille, cui Confessarius sacrilegè revelavit peccatum. Scotus in 4. d. 21. qu. 2. lit. N. L. revertit, præfatos præter Confessarium tenentem sigillo Sacramentali, ita ut sacrilegium contra Sacramenti reverentiam committatur de eo peccato loquantur, quatenus auctoritate ex Sacramento pervenit; non tamen cum eodem rigore, quia non tenentur pœnis Canonici, quibus ipsi Confessarii subduntur; quæ in cap. omnis, nonnulli sexus de pœnit. & remis. sunt deponenda perpetua pœnitentia in arcto Mandati luenda.

3238 Pœnitens non tenetur ad sigillum sacramentale; tenetur verò ad secretum naturale, quoad ea, ex quorum manifestatione sequeretur gravis infamia sit, in Confessarii. Omnino vide casum n. 237.

CAPIT V.

De Ministerio Sacr. Pœnit.

3239 **M**inister hujus Sacramentalis est Sacerdos. In eo, ut absolvat, requiritur intentio, potestas ordinis, & jurisdictionis. Potestas ordinis est potestas remota, potestas jurisdictionis potestas proxima, quatenus Sacerdos vi ordinationis acceptæ à Christo in statum ad absolvendum, sed non ad absolvendum subditos. Unde jurisdictio Confessarii in subditos ad exercendam potestatem absolvendi, quam ex vi ordinis Sacramentalis habet, est nulla, ex Trid. sess. 14. c. 1. Quia Sacramentum pœnitentiae est actus iudicii, qui, si exerceatur in non subditos, est nullus: v. n. 3285.